

อภิธาน์นทาการ

การพัฒนาการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

สำนักหอสมุด

ลี้ลี้ ก่อกิจความดี

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์
วันลงทะเบียน..... 17 ก.ค. 2552
เลขทะเบียน..... 1. 456 7729 C.2
เลขเรียกหนังสือ..... 5

155

.75

84๗๙ ก

25๕2

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาการบริหารการ
จัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน"ของ ลีลี่ ก่อกิจความดี
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
จัดการโรงแรมและการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยนเรศวร

P. Dao

.....ประธาน

(ดร. เพชรมณี ดาวเวียง)

ศ.ล.

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินดา เจียมศรีพงษ์)

P. Keupen

.....กรรมการ

(ดร. กาญจนันภา พงศ์พนรัตน์)

S. Low

.....กรรมการ

(ดร. ภัณทิรา เลิศเดชเดชา)

อนุมัติ

Dr. Kinnich

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณินิจ ภูพัฒน์วิบูลย์)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๗ พฤษภาคม 2552

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินดา เจียมศรีพงษ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.กาญจน์นภา พงศ์พนารัตน์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้อุดหนุนช่วยเหลืออันมีค่ามาเป็นที่ปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า

กราบขอบพระคุณ คุณธรรมบุญ เต็มไทย หัวหน้าศูนย์ศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ จังหวัดเพชรบุรี เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการอุทยานแห่งชาติ ในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีในการเข้าไปทำวิจัยและเก็บข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและผู้ที่สนใจบ้างไม่มากก็น้อย

สาลี ก่อกิจความดี

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
ผู้วิจัย	ลิลี่ ก่อกิจความดี
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินดา เจียมศรีพงษ์
กรรมการที่ปรึกษา	ดร. กาญจนันภา พงศ์พันธ์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ม สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551
คำสำคัญ	การพัฒนาการท่องเที่ยว การจัดการอุทยานแห่งชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บทคัดย่อ

การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรทำการพัฒนาการบริหารการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ได้เลือกอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นกรณีศึกษา เนื่องจาก เป็นอุทยานที่กว้างที่สุดในประเทศไทย และมีพื้นที่ทางการท่องเที่ยวหลายเขต โดยในที่นี่ จะทำการศึกษา กระบวนการดำเนินงานและทัศนคติของเจ้าหน้าที่และคนในชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการ ภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

โดยการบริหารจัดการที่ศึกษานี้จะเป็นด้านการจัดการพื้นที่ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบสำรวจ (Survey research) โดยการสอบถามความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ชุมชน ที่อยู่ในเขต นันทนาการ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วการวิเคราะห์เพื่อสร้างการพัฒนาการจัดการ

ผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า หน่วยงานภาครัฐขาดความเอาใจใส่ในการแก้ปัญหา และขาดงบประมาณในการจัดการ ทั้งยังขาดการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เกิดจากขาดการเข้าถึงชุมชน และสื่อสารที่ดีกับชุมชน นอกจากนี้โครงสร้างพื้นฐานของการท่องเที่ยว ที่เปรียบเสมือนขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อพัฒนาการจัดการให้มีมาตรฐาน และสร้างการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	2
ขอบเขตการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
กรอบแนวคิด.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	7
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ).....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน.....	10
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	11
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการและการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ..	13
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่10 (พ.ศ.2550-2554).....	16
แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างกลุ่มที่ 2	19
พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504.....	23
แผนแม่บทการจัดการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี.....	25
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
ข้อมูลและแหล่งข้อมูล.....	33
ประชากร.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
กลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	36
การทดสอบเครื่องมือ.....	37
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 ผลการวิจัย.....	41
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	42
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบในการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเขตอุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน.....	46
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบต่อการ ท่องเที่ยวของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	49
ตอนที่ 4 การจัดการการท่องเที่ยวเขตอุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน.....	53
การจัดการการท่องเที่ยวเขตอุทยานแห่งชาติ แก่งกระจานโดยรวมและรายด้าน.....	53
ทัศนคติ ในการบริหารจัดการจัดการการท่องเที่ยว.....	61
ตอนที่ 5 ความเห็นในการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวภายใน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	64
5 บทสรุป.....	72
สรุปผลการวิจัย.....	72
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	93
ประวัติผู้วิจัย.....	113

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน แยกรายตำบล.....	36
2 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างจำแนก ตามเพศ อายุ ศาสนา ระดับการทำงาน และหน้าที่ รับผิดชอบ ของเจ้าหน้าที่อุทยาน.	42
3 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา สถานภาพครัวเรือน ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา และระยะ เวลาที่อยู่อาศัย ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน...	44
4 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบ ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	46
5 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรอบ ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	47
6 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบ ต่อการท่องเที่ยว ของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของ เจ้าหน้าที่ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	49
7 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรอบ ต่อการท่องเที่ยว ของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของ ชุมชนบริเวณ ใกล้เคียง อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	51
8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของศักยภาพของแหล่ง ท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานโดยรวมและรายด้าน.....	53
9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว.....	54
10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การจัดการการท่องเที่ยว ด้านสถานที่ท่องเที่ยว.....	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

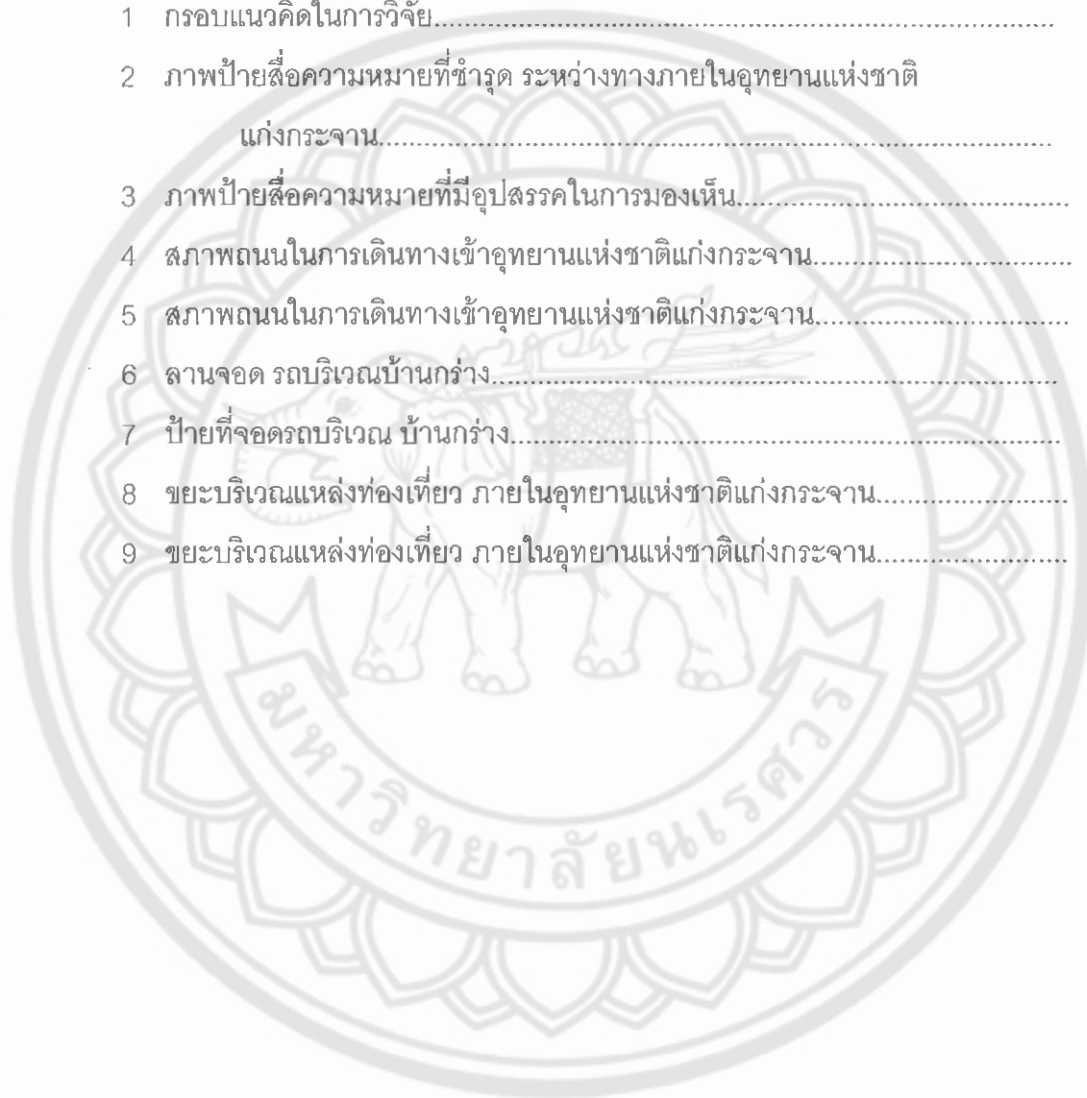
ตาราง	หน้า
11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว.....	56
12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยว ด้านด้านความปลอดภัย.....	57
13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยว ด้านที่พักแรม.....	58
14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม.....	59
15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยว ด้านข้อมูลข่าวสาร.....	60
16 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นในการปรับปรุงสถานที่ ท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	64
17 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่และชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการ จัดการต่างกัน มีความคิดเห็นการบริหารจัดการบริเวณอุทยาน แห่งชาติแก่งกระจานต่างกัน.....	65
18 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความ คิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต่างกันในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว.....	66
19 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนความ คิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต่างกันในด้านสถานที่ท่องเที่ยว.....	67
20 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความ คิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต่างกันในการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความ คิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต่างกันในด้านความปลอดภัย.....	68
22 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความ คิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต่างกันในด้านที่พักแรม.....	69
23 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความ คิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต่างกัน ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....	70
24 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความ คิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต่างกัน ในด้านข้อมูลข่าวสาร.....	71
25 โครงการพัฒนาการบริหารจัดการ.....	84

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 ภาพป้ายสื่อความหมายที่ซ้ำรูด ระหว่างทางภายในอุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน.....	105
3 ภาพป้ายสื่อความหมายที่มีอุปสรรคในการมองเห็น.....	105
4 สภาพถนนในการเดินทางเข้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	106
5 สภาพถนนในการเดินทางเข้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	106
6 ลานจอด รถบริเวณบ้านกว้าง.....	107
7 ป้ายที่จัดรถบริเวณ บ้านกว้าง.....	107
8 ชยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	108
9 ชยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	108

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นอุทยานแห่งชาติที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ครอบคลุมท้องที่อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมพื้นที่ประมาณ 1,821,687.84 ไร่ เป็นอุทยานที่มีสภาพผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์เป็นป่าต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรีมีลักษณะเด่นทางธรรมชาติหลายแห่ง เช่น ทะเลสาบ น้ำตก ถ้ำ และหน้าผาที่สวยงาม อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเป็นป่าใหญ่ที่ชุกด้วยสัตว์มากมาย อาทิ ช้างป่า เสือโคร่ง กระทิง วัวแดง ชะนี จระเข้ น้ำจืด รวมทั้ง นกนานาชนิด เป็นแหล่งรวมรวมความหลากหลายทางชีวภาพทั้งพืชพันธุ์และ สัตว์ป่าจากทุกภูมิภาค

เนื่องจากอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานตั้งอยู่บริเวณเทือกเขาตะนาวศรีซึ่งเป็นพรมแดนธรรมชาติ ระหว่างประเทศไทยและสหภาพพม่าทำให้ลักษณะภูมิประเทศมีทั้งส่วนที่เป็นพื้นดินและอ่างเก็บน้ำ พื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน ประกอบด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อนของเทือกเขาตะนาวศรี มียอดเขาที่สูงที่สุดได้แก่ ยอดเขางังนิกยกวตองมีความสูงประมาณ 1,513 เมตรจากระดับน้ำทะเลด้วยเหตุนี้ทำให้เกิดลักษณะป่าที่หลากหลายถึง 5 ชนิดได้แก่ ป่าผสมผลัดใบ ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าดิบเขา และป่าเต็งรัง

นอกจากนี้ยังเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะเด่นมากมายเช่น จุดชมวิวทะเลสาบเหนือเขื่อนแก่งกระจาน เขาพะเนินทุ่ง น้ำตกป่าละอู น้ำตกทอทิพย์ อีกทั้งยังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวได้แก่ เส้นทาง พะเนินทุ่ง – น้ำตกทอทิพย์ เส้นทางบ้านกร่าง-แม่น้ำปราณบุรี-ถ้ำค้างคาว เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ทำให้อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา เมื่อนักท่องเที่ยวให้ความสนใจอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมากขึ้น การท่องเที่ยวก็เจริญเติบโตมากขึ้น จึงทำให้เกิดปัญหาตามมา

จึงเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงเพราะนักท่องเที่ยวที่เข้ามาจำนวนมากนั้นอาจก่อให้เกิดผลกระทบ หรือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน นอกจากนี้ยังส่งผลถึงชุมชนที่อยู่บริเวณโดยรอบ เมื่อการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมเกิดธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้

ประชาชนในสถานที่ท่องเที่ยวเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในธุรกิจท่องเที่ยว ในลักษณะที่เป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจท่องเที่ยวหรือผู้รับจ้างในธุรกิจท่องเที่ยว รวมถึงทำกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ ทรัพยากร หรือระบบนิเวศที่มีอยู่ อีกทั้งเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ย่อมนำความเจริญทางด้าน วัตถุเข้ามาสู่ชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางวัฒนธรรมที่มีมาแต่ โบราณ ถ้าหากพิจารณาองค์การณีก่อแล้ว นับเป็นการทำลายเอกลักษณ์ดั้งเดิมของชุมชนท้องถิ่น นั้นๆ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อธรรมชาติแล้วการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นถ้าไม่มีการจัดการที่ดี อาจ ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของสถานที่เที่ยว และอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานด้วย

ทางผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรจะทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเดิมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และ สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว คนในชุมชน และธรรมชาติที่มีรอบอุทยานแห่งชาติ ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติแก่ง กระจานอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพในอนาคตสืบไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงาน ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่และชุมชน ต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหากระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
4. เพื่อสร้างการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของอุทยาน แห่งชาติแก่งกระจาน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นรวมถึงให้สอดคล้องกับธรรมชาติที่มีอยู่
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในพื้นที่เพื่อลดข้อขัดแย้งหรือข้อปฏิบัติที่อันจะส่งผลกระทบต่อ
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพ ของการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่โดยรอบ อีกทั้งยังเป็นการกระจายรายได้ สู่ชุมชนเพื่อ

นำข้อมูลรวมทั้งหมด มาเป็นส่วนช่วยในการวางแผนทางการจัดการการท่องเที่ยวของทุกฝ่ายให้สอดคล้องกันเพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานอย่างยั่งยืน

4. เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพและสร้างความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยวระหว่างอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานและชุมชนในพื้นที่ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นผลให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาได้ในเวลาอันสั้น

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านพื้นที่

ในที่นี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษา เขตนั้นทางการซึ่งครอบคลุมเขตบริการและเขตพื้นที่ศึกษาหาความรู้ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีพื้นที่ประมาณ 439 ตารางกิโลเมตร จะครอบคลุมตั้งแต่บริเวณหมู่บ้านท่าเรือ อำเภอแก่งกระจาน จนถึง กิโลเมตรที่ 36 พะเนินทุ่ง

ขอบเขตด้านประชากร

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในที่นี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษากลุ่มเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จำนวน 19 หน่วย โดยมีเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 307 คน

2. ประชากรท้องถิ่น ในที่นี้ผู้วิจัยจะศึกษากลุ่มชุมชนในพื้นที่ เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานในระยะ 3 กิโลเมตร จำนวนทั้งหมด 1,198 หลังคาเรือน ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุม 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลแก่งกระจาน, ตำบลสองพี่น้อง, ตำบลห้วยแม่เพรียง, ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่เป็นการร่วมมือ อนุรักษ์ด้วยกันระหว่างภาครัฐและชุมชนท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงมีอยู่อย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการจัดการและบริหารที่เป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการและการอนุรักษ์พื้นที่

2. ประชากรท้องถิ่น หมายถึง กลุ่มชุมชนในพื้นที่และผู้ประกอบการในพื้นที่โดยรอบและในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานในระยะ 3 กิโลเมตร

3. การบริหารและการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การดำเนินการให้มีระบบจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติที่ดี มีเป้าหมายให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนให้ความสำคัญต่อบุคลากร และ ความสำคัญต่อประชากรท้องถิ่น ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ และ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

4. ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ศักยภาพคุณภาพของแหล่ง ท่องเที่ยวในด้านกิจกรรมท่องเที่ยว การคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัย ที่พักผ่อน สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านข้อมูลข่าวสาร

5. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่อุทยานฯเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่และชุมชน ช่วยออกความคิดเห็นปฏิบัติ ตลอดจนพัฒนาอุทยานแห่งชาติแก่กระเจานให้ดีขึ้น

กรอบแนวคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อดังต่อไปนี้

แนวคิดและหลักการ

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ)
3. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ

แผนยุทธศาสตร์

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10
2. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างกลุ่มที่ 2 (เพชรบุรี, ประจวบคีรีขันธ์)
3. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ
4. แผนแม่บทอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
5. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. แนวทางพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว
3. ประเมินชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

แนวคิดและหลักการ

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมรูปแบบหนึ่งของมนุษย์ เพื่อใช้เวลาว่างในการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจและผ่อนคลายความตึงเครียดของร่างกายและจิตใจ ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.)ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า เป็นการเดินทางที่กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขสากล 3 ประการคือ

1. ต้องเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. ต้องเป็นการเดินทางท่องเที่ยวด้วยความสมัครใจ
3. ต้องเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือ

หารายได้ในการเดินทางนั้น

วินิจ วีรยางกูร (2532, หน้า 6) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางออกจากที่หนึ่งไปสู่สถานที่อื่น ๆ เช่น การเดินทางออกจากบ้านตามปกติและการเดินทางเพื่อไปอาศัยที่อื่น

ประเสริฐ วิทยารัฐ (2530, หน้า 3) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่มีความแตกต่างจากสินค้าอื่น คือผู้ซื้อหรือนักท่องเที่ยวต้องมาหาสินค้าด้วยตนเองแทนที่สินค้าจะไปหาผู้ซื้อสำหรับตัวสินค้าก็มีความแตกต่างจากสินค้าทั่วไป ผู้ซื้อไม่สามารถเก็บสินค้าไว้เป็นสมบัติได้ แต่ผู้ซื้อจะได้รับความรื่นรมย์ ความพึงพอใจ ความแปลกใหม่ ประเทืองปัญญา พักผ่อน สุนุกสนาน ความคุ้มค่าของผู้ซื้อจึงอยู่ที่ความรู้สึกพอใจ ประทับใจและมีการบอกเล่าถึงความประทับใจแก่ผู้อื่น เพื่อชักชวนให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว

ดังนั้นการท่องเที่ยว จึงหมายถึง การเดินทางของคนจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ผ่อนคลายความเครียดของร่างกายและจิตใจ หรือพักผ่อนเพื่อหาความสุนุกสนาน แต่มีใช้การเดินทางเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ)

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ) เป็นแนวความคิดที่เพิ่งปรากฏขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ และยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่นๆ ที่ให้ความหมายเช่นเดียวกัน ที่สำคัญได้แก่ Nature tourism Bio Tourism, Green Tourism เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวดังกล่าวล้วนแต่เป็นการบ่งบอกถึง การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable tourism) ซึ่งจากการประชุม Globe 1990 ณ ประเทศแคนาดาได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยว แบบยั่งยืนว่า "การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากร เพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจสังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถ

รักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย" โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นการท่องเที่ยว ที่ดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติ และต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของ ประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องยอมรับให้ ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียม กัน และต้องชี้้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นๆ (สถานบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม แห่งประเทศไทย, 2539)

สำหรับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้มีบุคคลหรือองค์กรต่างๆ ให้ ความหมายและคำจำกัดความไว้มากมาย เป็นที่ยอมรับในระดับหนึ่งและได้รับการอ้างอิงถึงเสมอ ที่สำคัญมี

Elizabeth Boo (1991) ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "การท่องเที่ยวแบบ อิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อ การอนุรักษ์อันเนื่องมาจากการมีเงินทุนสำหรับการปกป้องดูแล รักษาพื้นที่ มีการสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การศึกษและ สร้างจิตสำนึกด้าน สิ่งแวดล้อม"

The Ecotourism Society 1991 (อ้างอิงใน สุกฤษณ์ แสงอรุณ, 2549) ได้ให้คำจำกัด ความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการ เรียนรู้ถึงวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลาย คุณค่าของ ระบบนิเวศ"

Ceballos Lascurain 1991 (อ้างอิงใน สุกฤษณ์ แสงอรุณ, 2549) ได้ให้คำจำกัดความ ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "เป็นการท่องเที่ยว รูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยัง แหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำลายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ชื่นชมศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลิน ไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทาง วัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติ เหล่านั้น "ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น"

The Commonwealth Department of Tourism 1994 (อ้างอิงใน สุกฤษณ์ แสงอรุณ, 2549) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือ การท่องเที่ยว ธรรมชาติที่ครอบคลุมถึง สาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน คำว่า ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมยังครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่า การ รักษา ระบบนิเวศให้ยั่งยืนนั้นหมายถึง การบันผลประโยชน์ต่างๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นและการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

Western 1993 (อ้างอิงใน สุกฤษณ์ แสงอรุณ, 2549) ได้ปรับปรุงคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ The Ecotourism Society ให้สั้นและกะทัดรัด แต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้นคือ "การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น"

เสรี เวชบุษกร (2538) ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งหมายรวมถึงวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นด้วย"

ยศ สันตสมบัติ (2545) ได้ให้ความเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นกระบวนการเพิ่มพลังศักยภาพของท้องถิ่น ในการสืบทอด เป็นผู้สื่อความหมาย ถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่นักท่องเที่ยว โดยคนท้องถิ่นพัฒนาความสามารถด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ทำธุรกิจชุมชน อันเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมและได้ประโยชน์ร่วมกัน

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม แห่งประเทศไทย (2539) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นการท่องเที่ยวที่ดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติ และต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และต้องชี้้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นๆ

กรมป่าไม้ (2548) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็น "การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบต่อ โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวนหรือความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่มีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่น เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น อีกทั้งช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชน

จากการให้ความหมายและคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์(การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ)ดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์(การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ) คือ การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบต่อ โดยไม่ก่อให้เกิด การรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่มี วัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่นเพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น อีกทั้งช่วย

สร้างโอกาส ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์ ต่อชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่เกิดจากกระแสการ บัญญัติ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวถึงแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ 3 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านการสร้างจิตสำนึก การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดที่จะให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายในการปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก เพื่อให้คงไว้ซึ่งความสวยงามและคุณค่าทรัพยากรท่องเที่ยว
2. มิติด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบ ยั่งยืนต้องมีแนวคิดให้นักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
3. มิติด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ในการ พัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดในการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของชุมชนท้องถิ่น ด้วยการเปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม

หลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืน

วินัย วีระวัฒนานนท์ (2537, หน้า 97) สรุปหลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ดังนี้

1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีจะต้องดำเนินต่อไป แต่จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังและรอบคอบอย่างยิ่งต่อการสร้างผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของ มนุษย์และสิ่งแวดล้อม
2. คุณภาพชีวิตที่ดีของมนุษย์เกิดจากคุณภาพของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติที่ดี
3. มนุษย์จะต้องดำรงชีวิตอยู่อย่างประหยัดและรู้จักคำว่าพอเพียง
4. มนุษย์จะต้องดำรงชีวิตอยู่อย่างอาทรต่อมนุษย์ด้วยกันและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ
5. มนุษย์จะต้องคำนึงถึงอาหารสำหรับรับประทานอย่างมีคุณภาพ ก่อนการคิดถึงการ สะสมเงินทองหรือทรัพย์สิน
6. ประชาชนในทุกประเทศต้องมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมของตนเอง
7. ทุกประเทศจะต้องใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อปกป้องดูแลสิ่งแวดล้อมของตนเอง และประเทศอื่น

9. การดูแลปกป้อง พื้นฟู สิ่งแวดล้อมของโลก เป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกประเทศ
10. การแก้ปัญหาระหว่างประเทศจะต้องใช้แนวทางมุ่งสันติและหลีกเลี่ยงสงคราม
11. ทุกประเทศต้องถือเป็นหน้าที่ในการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับความหายนะของสิ่งแวดล้อมให้ประเทศอื่นๆ ทราบ

จากที่กล่าวมาขอสรุปว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คือการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เจริญก้าวหน้า บนพื้นฐานของการอนุรักษ์ทรัพยากร รวมทั้งการที่จะพัฒนาได้นั้นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

ชินวรัตน์ สมสืบ (2539) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน มีแนวคิดหลัก 3 ประการ คือ ชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการตัดสินใจว่าควรจะทำอะไรและทำอย่างไร ชุมชนจะต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามการตัดสินใจนั้นและชุมชนพึงได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมนั้น คือ จะต้องสนองตอบความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชุมชนการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ซึ่งประชาชนในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนานั้น ตั้งแต่ต้นจนจบเริ่มตั้งแต่การให้ความสำคัญกับชาวบ้านให้เท่าเทียมกับนักพัฒนาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ชาวบ้านจะร่วมกันรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน และร่วมประเมินผล ทั้งนี้แนวคิดในการมีส่วนร่วมคือความเป็นเจ้าของ การเป็นเจ้าของภาพ การมีอำนาจในการตัดสินใจ อำนาจในการดำเนินงาน การบริหารจัดการ การร่วมรับผลประโยชน์ ผลลัพธ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน และการร่วมประเมินผลเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมที่แท้จริงและสมบูรณ์แบบ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นประกอบด้วยกระบวนการตามขั้นตอนต่าง ๆ คือ การมีส่วนร่วมในการศึกษาการวิเคราะห์ชุมชน วิเคราะห์ปัญหาค้นคว้า สาเหตุต้นตอที่แท้จริงของปัญหา และแสวงหาแนวทางแก้ไข การมีส่วนร่วมในการรับรู้ สนใจ เข้าใจ ตระหนัก และร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน การบริหารจัดการกำหนดการใช้ทรัพยากรต่างๆ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้โดยมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติงานร่วมลงทุน ควบคุมการดำเนินงานการจัดสรรบริหารจัดการด้านการเงินการบริการและผลประโยชน์ที่จะได้รับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การประเมินประสพการณ์และการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน

การจัดเวทีประชาคมเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนโดยเปิดโอกาสให้บุคคลผู้แทนทุกระดับ ของกลุ่มต่างๆ ที่อยู่ในชุมชนหรือมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในชุมชนนั้นมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนา ร่วมเลือกอนาคตของชุมชนด้วยตนเอง และร่วมดำเนิน

กิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และข้อมูลร่วมกัน สร้างความยอมรับและความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งเป็นพลังให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างราบรื่น ต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ กระบวนการมีส่วนร่วม จึงเป็นเทคนิควิธีที่จำเป็น สำหรับการจัดการประชุมในชุมชนหรือจัดเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิดและสร้างจิตสำนึกพันธะ สัญญา และความรับผิดชอบต่อร่วมกันในการสร้างสรรค์อนาคตของชุมชน การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอในชุมชนและเวทีประชาคมเป็นพื้นฐานสำคัญของชุมชนที่เข้มแข็ง การสร้าง เครือข่ายในแนวราบ

การฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมเป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมที่ยึดแนวคิดและปรัชญาของ การศึกษา เพื่อการสร้างพลัง (Empowerment Education) ที่สามารถนำมาใช้ในการสร้างพลัง ให้กับชุมชน โดยเฉพาะการนำมาใช้กับแกนนำชุมชนที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนา เช่น กรรมการ หมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบล) ซึ่งเทคนิคดังกล่าว จะช่วยให้แกนนำเหล่านี้ได้พัฒนา ตนเอง พัฒนาพลัง และเครือข่ายในการพัฒนาชุมชน ตลอดจนได้เรียนรู้ถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาสุขภาพ มองเห็นแนวทาง และเชื่อในความสามารถของตนเองและกลุ่ม สำหรับ เจ้าหน้าที่ที่สนใจใช้เทคนิคสุขภาพแบบมีส่วนร่วม จำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการ เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ ระบุปัญหาให้กับชุมชน คิดวิธีการแก้ปัญหา แล้วบอกให้ประชาชน ปฏิบัติในสิ่งต่างๆ หรือเป็นผู้ลงมือแก้ไขเสียเอง มาเป็นบทบาทผู้สนับสนุนการเรียนรู้ สนับสนุน วิชาการ และทรัพยากรที่จำเป็นที่เกื้อกำลังความสามารถของชุมชน โดยมีกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ที่เน้นการเรียนรู้ที่เริ่มจากประสบการณ์ใกล้ตัวของผู้เข้ารับการอบรมและเจ้าหน้าที่มีบทบาท สนับสนุนให้ผู้เข้ารับการอบรมได้คิด วิเคราะห์ อภิปราย และแสดงออกมากที่สุด และที่สำคัญการ เรียนรู้ที่ดีจะต้องมีการวางแผนและลงมือปฏิบัติจริง พร้อมทั้งประเมินผลงานเพื่อปรับปรุงการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเทคนิคการใช้กระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วม จึงเป็นทางเลือก หนึ่งในการสร้างพลังให้กับบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะชี้ให้เห็นว่า ระดับการมี ส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมงานพัฒนาต่างๆ บ่งบอกถึงความยั่งยืนของกิจกรรมงานพัฒนา นั้นๆ เพราะเมื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะทำให้เกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของของตลอดจนจัด กิจกรรมและวางแผนดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของชุมชนถือเป็นมาตรการที่สำคัญที่จะนำไปสู่ การพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่สำคัญยิ่ง กระบวนการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนพบว่าเวทีประชาคมเป็นการพบปะของผู้คนที่มีความหลากหลาย ด้าน มาร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ความคิด เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ วิเคราะห์ สถานการณ์และปัญหา การวางแผนงาน และติดตามประเมินการทำงานร่วมกัน โดยใช้ความ

แตกต่างกันหลากหลายของแต่ละคนในสังคม เป็นจุดแข็งที่ให้คุณความสำเร็จ จะพบว่าสังคมที่ประชาชนรวมตัวกันทำงานเพื่อส่วนรวม (สาธารณะ) ในรูปแบบต่างๆ เต็มสังคม ซึ่งไม่ใช่เพื่อประโยชน์เฉพาะกลุ่มของตนเอง

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการและการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ

อภิชาติ ขาวสะอาด (2540) กล่าวว่า การจัดการอุทยานแห่งชาตินับได้ว่าเป็นการจัดการที่ต้องอาศัยความรู้ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์มาประยุกต์ใช้ ควบคู่กันไปอย่างมีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์ในการจัดการอุทยานแห่งชาติตามหลักสากลโดยทั่วไปเพื่อทำการการอนุรักษ์ (Conservation) และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เพื่อสามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนและกระจายการใช้ประโยชน์ให้ทั่วถึงแก่คนทั้งชาติ และ ทั้งโลก คุ่มครองและป้องกันรักษา (protection) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้คงอยู่ตลอดไป โดยใช้มาตรการต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และกฎหมาย มาใช้ในการจัดการเพื่อการคุ้มครอง เพื่อนันทนาการและการท่องเที่ยว (recreation and tourism) เพื่อการศึกษาและค้นคว้าวิจัย (education and research) และเพื่อการใช้ประโยชน์อื่นๆ

ดร.ชนิ เอมพันธ์ (2539) ได้อธิบายมาตรการหรือวิธีการในการจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติไว้ดังนี้

การดูแลรักษาทรัพยากร ครอบคลุมถึงการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากผู้ใช้ประโยชน์ และจากพฤติกรรมทำลายของนันทนาการในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

นันทนาการและสื่อความหมาย นันทนาการและสื่อความหมาย ครอบคลุมถึงการจัดการด้านนันทนาการและโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติในพื้นที่ซึ่งจะต้องระบุถึงแหล่งท่องเที่ยวและวิธีการในการบำรุงรักษาพื้นที่ไม่ให้เสื่อมโทรม ตลอดจนควบคุมไม่ให้การท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อนิเวศป่าไม้และสัตว์ป่า ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องระบุตัวโปรแกรมสื่อความหมายที่ควรจะทำและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้ได้ความรู้ความเข้าใจและความเพลิดเพลิน ทั้งยังเป็นการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์อีกด้วย

การบำรุงและฟื้นฟูทรัพยากร เมื่อมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามาใช้อุทยานแห่งชาติ ผลที่ได้ตามมาคือการชำระชุดโทรมของทรัพยากรต่างๆ ที่สร้างขึ้นควรคำนึงถึงบุคลากรและงบประมาณที่เหมาะสม ในการบำรุงรักษาและฟื้นฟูทรัพยากร นอกจากนี้ จะต้องระบุถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ของนันทนาการ และแนวทางการบำรุงหรือฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมด้วย

การอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมชุมชนท้องถิ่น ในการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมชุมชนท้องถิ่น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความชัดเจนในการประสานประโยชน์และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่นกับประชาชนท้องถิ่น โดยควรคำนึงว่าทำอย่างไรจึงจะได้รับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งวิธีการดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติให้เอื้ออำนวยประโยชน์และพัฒนาเศรษฐกิจ ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในท้องถิ่นให้ดีขึ้น เพื่อประชาชนในท้องถิ่นจะได้เห็นประโยชน์ของการมีอุทยานแห่งชาติและช่วยกันอนุรักษ์ไว้

การจัดการด้านบริหารและบุคลากร เพื่อวางแนวทางในการกำหนดบุคลากรตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างต่างๆ และงบประมาณในการดำเนินการจัดการอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การกำหนดความสำคัญก่อนหลัง เนื่องจากการดำเนินงานหรือกิจกรรมการจัดพื้นที่นั้นหนาแน่นนั้นครอบคลุมถึงสิ่งต่างๆ มากมาย ดังนั้น แผนงานที่จัดทำต้องมีการกำหนดความจำเป็นอย่างยิ่งว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่สำคัญมากก็ควรดำเนินการก่อน และกิจกรรมอะไรบ้างที่สำคัญรองลงมาก็คือดำเนินการภายหลังตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณและกำลังคนที่มี

การแบ่งเขตการจัดการ

การจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตต่างๆ เพื่อให้สะดวกในการบริหารและการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการแบ่งเขตพื้นที่เป็นกระบวนการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับสภาพและศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และใช้เป็นแนวทางในการควบคุมกิจกรรมการจัดการ โดยปกติการแบ่งเขตพื้นที่จะกระทำควบคู่ไปกับการวางแผน และผลลัพธ์ของการแบ่งเขตนี้จะปรากฏเป็นแผนที่พร้อมระบุความหมายและกฎเกณฑ์การใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน เขตการจัดการของอุทยานแห่งชาติโดยทั่วไปจะมี 3 เขต แต่บางพื้นที่อาจต้องแบ่งมากกว่า 3 เขตก็ได้ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความเหมาะสม

1 เขตบริการ (Service zone) หมายถึง เขตที่แบ่งไว้เพื่อการพัฒนาสิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ ได้แก่ อาคารสถานที่เพื่อปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ที่ทำการ บ้านพัก โรงเก็บพัสดุครุภัณฑ์ โรงเรือนสำหรับสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการท่องเที่ยว ที่พักแรมที่เป็นอาคารบ้านพัก ร้านค้า ร้านอาหาร ลานจอดรถ ห้องสุขา ฯลฯ ปกติแล้วพื้นที่บริเวณที่เหมาะสมสำหรับเขตบริการควรเป็นบริเวณที่อยู่ใกล้กับเส้นทางคมนาคมหลัก หรือสามารถเข้าออกได้สะดวก มีความลาดชัน

ค่อนข้างต่ำ อยู่ใกล้แหล่งน้ำ และควรเป็นบริเวณที่สภาพธรรมชาติเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายไปแล้ว อุทยานแห่งชาติหนึ่งๆ อาจกำหนดให้มีเขตบริการเพียงจุดเดียวหรือ หลายจุดก็ได้ ขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่และปริมาณการใช้ประโยชน์ แต่ควรมีพื้นที่รวมกันไม่เกินร้อยละ 5 ของพื้นที่

2. เขตนันทนาการ (Recreation zone) หมายถึง เขตที่รวมเอาสิ่งที่น่าสนใจหรือจุดสนใจต่างๆ ที่เหมาะสมกับกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ได้เข้าด้วยกัน เช่น น้ำตก ถ้ำ แหล่งน้ำ ชายหาด จุดชมวิว ทางเท้า ที่ตั้งแคมป์ บริเวณที่จัดไว้สำหรับการสื่อความหมายธรรมชาติแบบต่างๆ ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นแก่การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของประชาชนเท่านั้น เช่น ที่จอดรถ ห้องสุขา ตัวกลางสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นต้น เขตนันทนาการนี้มีเนื้อที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับลักษณะเด่นของพื้นที่ว่ามีมากน้อยแค่ไหน และประชาชนพอใจจะใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด

3. เขตป่าเปลี่ยน (Primitive zone) หมายถึง บริเวณที่มีสภาพสมบูรณ์และมีความเปราะบางหรือเกิดผลกระทบได้ง่าย (หากปล่อยให้มีการใช้ประโยชน์โดยไม่มี การควบคุม) ตลอดจนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ปกติจะไม่มี การอนุญาตให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆ ทั้งสิ้นนอกจากจัดให้มีทางเท้าแบบง่าย ๆ ให้นักนันทนาการที่นิยมการเดินป่าและศึกษาธรรมชาติได้เข้าไปใช้ในบางฤดูกาล เขตป่าเปลี่ยนนี้โดยมากจะมีเนื้อที่กว้างใหญ่บางกรณีจะมีเนื้อที่ถึงร้อยละ 90-95 ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากเขตหลักๆ ทั้งสามดังกล่าวแล้ว อุทยานแห่งชาติบางแห่งอาจจำเป็นต้องจัดแบ่งเขตเพิ่มขึ้น เพื่อประโยชน์ในการจัดการ ได้แก่ เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ (Recovery zone) ซึ่งหมายถึงพื้นที่บริเวณที่สภาพธรรมชาติเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายต้องการให้มีการฟื้นฟูขึ้นใหม่ เขตการใช้ประโยชน์ในกรณีพิเศษ (Special use zone) ซึ่งหมายถึงบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์มาก่อนแล้ว แต่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการแหล่งนันทนาการ เช่น เป็นที่ตั้งของหมู่บ้าน ที่ตั้งของสถานที่ราชการ เป็นต้น

การวางแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

การวางแผนบริเวณเป็นกิจกรรมหนึ่งของการวางแผนการจัดการและการพัฒนาอุทยานแห่งชาติที่เน้นถึงการกำหนดตำแหน่งของสิ่งอำนวยความสะดวก ที่สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมและสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ของนักนันทนาการ และเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยว การวางแผนบริเวณเป็นกระบวนการและมีขั้นตอนคล้ายคลึงกับการวางแผนการจัดการ แต่การวางแผนการจัดการต้องอาศัยความละเอียดอ่อน ตระหนักต่อสภาพแวดล้อมและความรู้สึกของผู้ใช้ การวางแผนบริเวณต้องพิจารณาถึงงบประมาณ เวลา และกำลังคน เมื่อได้รับการอนุมัติแผนสามารถแปลงผังบริเวณ ไปสู่ผัง

รายละเอียดต่างๆ ที่พร้อมจะดำเนินการได้ทันที องค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกขององค์ประกอบในการจัดการพื้นที่ที่ถือว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกในอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ นักท่องเที่ยวและการ เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง มีความหมายโดยทั่วไปคล้ายนันทนาการที่ต้องอาศัยธรรมชาติ กล่าวคือ เป็นกิจกรรมที่ทำในเวลาว่างโดยความสมัครใจและเกิดขึ้นกลางแจ้งประเภทที่ใช้พลังงานน้อย เช่น ปิกนิก ถ่ายรูปสภาพ ธรรมชาติ และการเดินเล่นเป็นต้น และประเภทที่ใช้พลังงานมาก เช่น การเล่นน้ำตก การเดินป่า การปีนเขา เป็นต้น

แผนยุทธศาสตร์

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้เป็นฉบับปัจจุบัน ได้มีการวิเคราะห์ด้านการท่องเที่ยวไว้ว่าการที่ประชากรโลกมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุมากขึ้น ทำให้ประเทศ พัฒนาแล้วเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วเป็นส่วนใหญ่ เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ รวมทั้งประเทศกำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยที่กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้ประเทศไทยจะมี โอกาสมากขึ้นในการขยายตลาดการให้บริการด้านอาหารสุขภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแพทย์พื้น บำรุงสถานที่ท่องเที่ยวและการพักผ่อนระยะยาวของผู้สูงอายุจากประเทศเหล่านั้น นอกจากนี้ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการขนส่งและกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้มีการเดินทางเพื่อการ ท่องเที่ยวและการทำธุรกิจในที่ต่างๆ ทั่วโลกมากขึ้น

ถึงแม้ประเทศไทยจะได้เปรียบเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวทำให้รายได้จากการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นเป็นลำดับแต่การขยายตัวของการท่องเที่ยวของไทย นั้นยังคงต้องอาศัยฐานทรัพยากรเป็น สำคัญ มีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองทำให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมและผลกระทบในด้าน สังคมจากการเคลื่อนไหวของวัฒนธรรมโดยไม่ได้มีการสร้างภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม ในขณะที่ ความนิยมในสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมคำนึงถึงการรักษาสุขภาพและนิยมการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพิ่มขึ้น จึงเป็นการสร้างโอกาสในการพัฒนาให้เกิดความสมดุลในระหว่างมิติ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป นอกจากนี้ประเทศไทยยังขาดการพัฒนาคุณภาพและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ด้านการ ท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงภาคท่องเที่ยวเข้ากับภาคบริการด้านอื่นๆ ให้เป็นวัฏกรรมและความ หลากหลายของผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย ดังนั้นแผนฯ ฉบับที่ 10 ประเทศไทยได้วางแผนยุทธศาสตร์ไว้ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ โดย
  - 1.1 การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน
  - 1.2 การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้อยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสันติสุขและเกื้อกูลกัน
2. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
  - 2.1 การปรับโครงสร้างภาคบริการ
    - 2.2.1 พื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประวัติศาสตร์โบราณสถานในเชิงกลุ่มพื้นที่และเสริมสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทย
    - 2.2.2 ส่งเสริมการลงทุน พัฒนารัฐกิจบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวเพื่อรองรับตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน
    - 2.2.3 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของรัฐกิจและบริการให้มีศักยภาพ ให้เป็นที่ยอมรับ
    - 2.2.4 ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวและกลุ่มลูกค้าธุรกิจบริการอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาฐานตลาดและส่งเสริมการขายตลาดใหม่ที่มีคุณภาพ
    - 2.2.5 พัฒนาระบบขนส่งสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งการพัฒนาแหล่งคมนาคมเพื่อการเข้าถึงและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว
    - 2.2.6 สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชนในท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
  - 2.2 ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนรากฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โดย
  - 3.1 พัฒนาระบบการจัดการร่วมเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
  - 3.2 ส่งเสริมการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพในการสร้างความมั่นคงของภาคเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน

การท่องเที่ยวไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10

ในแผนฯ 10 รัฐบาลมีนโยบายที่จะปรับโครงสร้างภาคบริการ ให้เป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประเทศ โดยพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของภูมิภาค บนฐานความโดดเด่นและหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และความเป็นไทย และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ เพื่อขยายฐานการผลิตและการตลาดธุรกิจ บริการครอบคลุมระดับภูมิภาค บนฐานการสร้างความแตกต่างและความชำนาญเฉพาะด้านของการบริการที่สำคัญได้แก่ บริการสุขภาพและสปาธุรกิจ คำส่งและปลีก ธุรกิจการก่อสร้างและธุรกิจภาพยนตร์ไทย เป็นต้น ทั้งนี้มีแนวทางหลักๆ 6 แนวทาง ได้แก่

1. พัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถานในเชิงกลุ่ม พื้นที่และเสริมสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทย ทั้งการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชน และภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อสร้างสินค้าท่องเที่ยวใหม่ๆ แก่ธุรกิจการท่องเที่ยวไทย และเป็นแหล่งท่องเที่ยวของโลก
2. ส่งเสริมการลงทุน พัฒนาธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว เพื่อรองรับตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน และสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจศูนย์ประชุมและแสดงสินค้า การพำนักระยะยาว การจับจ่ายสินค้า สินค้าโอท็อป และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น
3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของธุรกิจและบริการที่มีศักยภาพให้เป็นที่ยอมรับ นำเชื่อถือและตอบสนองความต้องการของตลาดโลก รวมทั้งเพื่อรับนโยบายการเปิดเสรี ภาคบริการ บนฐานความโดดเด่นทางวัฒนธรรมและความเป็นไทย โดยเฉพาะธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ ในการดึงดูด ลูกค้ามาใช้บริการในประเทศ
4. ส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวและกลุ่มลูกค้าธุรกิจบริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาสถานตลาดเดิมและขยายตลาดใหม่ๆ ที่มีคุณภาพ เช่นตลาดท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ที่ต้องอาศัยทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดร่วมกัน
5. เพื่อพัฒนาปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมเพื่อการเข้าถึงและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว มาตรฐานความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน และการปรับปรุงกฎระเบียบข้อกฎหมาย การพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ และการเสริมสร้างขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ และขีดความสามารถการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และองค์กรชุมชนในท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม รวมทั้งสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชนในรูปแบบต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงการประกอบอาชีพของคนท้องถิ่น

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างกลุ่มที่ 2

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์) เป็นกลุ่มจังหวัดที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมการประมงหลักของประเทศที่เชื่อมโยงครบวงจร เป็นแหล่งผลิตที่มีอาหารทะเลสด มีท่าเรือน้ำลึกและท่าเรือการประมงมีชายฝั่งทะเลติดต่อกับทุกจังหวัดโดยกำหนดวิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัด ดังนี้ “เป็นกลุ่มจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางการผลิตและการแปรรูปสินค้าประมง เกษตร และเหล็ก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญสู่ภาคใต้ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืน” โดยกำหนดกรอบการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด ดังนี้

1. ศูนย์กลางการผลิตและแปรรูปสินค้าประมง เกษตร และเหล็ก โดยพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐานการส่งออกในระดับสากล พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการผลิต
2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสุขภาพ โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ พัฒนาผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ได้กำหนดเป้าหมายร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากนักท่องเที่ยว ปี 2548-2551 เพิ่มขึ้นร้อยละ 18
3. การพัฒนาสภาพแวดล้อมชายฝั่งและสิ่งแวดล้อมเมืองที่ดี โดยพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งให้มีจำนวนพื้นที่ป่าชายเลนที่ได้รับการฟื้นฟู จำนวน 2,000 ไร่ ภายในปี 2551 ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในกลุ่มจังหวัดให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสัดส่วนของประชากรที่มีหลักประกันสุขภาพ 100%
4. การพัฒนาระบบบริหารงานให้มีความเป็นเลิศ โดยสร้างความพึงพอใจและความมั่นใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการ การดำเนินการตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ การปรับปรุงโครงสร้างระบบ/กระบวนการทำงานและกฎระเบียบให้มีความทันสมัย การพัฒนาขีดสมรรถนะของบุคลากรและองค์กรให้อยู่ในระดับเกณฑ์มาตรฐานที่สามารถยอมรับได้

ดังนั้น ในการผลักดันยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างให้บรรลุผล กลุ่มจังหวัดต้องวางระบบโครงข่ายเส้นทางคมนาคมการขนส่งทางทะเล แสวงหาความร่วมมือกับ

สหภาพพม่า ในการเปิดจุดผ่านแดน สร้างกระแสความตื่นตัวด้านการท่องเที่ยว สุขภาพ คุณภาพ ชีวิตและสิ่งแวดล้อม มีระบบสนับสนุนต่างๆ ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว

แผนพัฒนาระดับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้จัดทำวิสัยทัศน์และแผนพัฒนาจังหวัดให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างกลุ่มที่ 2 ดังนี้ “เป็นเมืองหลวงการผลิตและแปรรูป สับปะรดส่งออก เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเหล็กที่ได้มาตรฐาน เพื่อตอบสนองตลาดภายในประเทศ และเป็นเมืองท่องเที่ยวสำหรับครอบครัวและสุขภาพ”

โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่คุ้มครอง ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ด้านการท่องเที่ยว: ทำประจวบคีรีขันธ์ให้เหมาะแก่การเป็นเมืองท่องเที่ยวสำหรับครอบครัวและสุขภาพแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้ได้คุณภาพมาตรฐานโลก และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้มีความพร้อมเป็นที่รู้จัก และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งได้มีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่

1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการนวด และแพทย์แผนไทยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้แพทย์แผนไทย/การนวด ผู้ธุรกิจบริการ และจัดระเบียบการนวดแผนไทยตามเกณฑ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีโครงการพัฒนาสถานประกอบการด้านการแพทย์แผนไทยให้ได้มาตรฐาน ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ การพัฒนาต้นแบบการอบสมุนไพรสูตรประจวบฯ และโครงการนำร่องทัวร์สุขภาพ เป็นต้น

1.2 โครงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเป้าหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ และเพิ่มศักยภาพทรัพยากรท่องเที่ยวของจังหวัด โดยมีแผนการดำเนินงานของโครงการ ได้แก่ การจัดทำผังเมือง การปรับปรุงเส้นทางเข้าและป้ายบอกทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวในเขตท่องเที่ยว 4 แห่ง คือ หัวหิน สามร้อยยอด ประจวบคีรีขันธ์ และเทศบาลบ้านกรูด และปรับปรุงป้ายบอกทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวรองอีก 4 แห่ง คือ เขาเต่า เขากระโหลก ด่านสิงขร และน้ำตกเขาอ้อน รวมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมและความสะอาด และการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการ

1.3 โครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีศูนย์เครือข่ายประชาสัมพันธ์ และให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัด ให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเพิ่มมากขึ้น โดยมีแผนการดำเนินงานของโครงการ ได้แก่ การสร้างศูนย์เครือข่ายประชาสัมพันธ์ และให้บริการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและบริการต่างๆ การส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดีโดยจัดการอบรมและติดตามผลการดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวให้กลุ่มผู้ประกอบการ ผู้นำ และอาสาสมัครด้านการท่องเที่ยว โดยเน้นเรื่องของคุณภาพที่พัก ร้านอาหาร และบริการ และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา เพื่อสุขภาพ และกีฬาทางน้ำ

1.4 โครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมประเพณีสำคัญของทุกอำเภอ เป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปีของแต่ละอำเภอ และเพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้และขยายโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้เลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีแผนการดำเนินงานของโครงการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรมระดับนานาชาติ

1.5 โครงการพัฒนาสาธารณสุขเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัด โดยมีแผนการดำเนินงานของโครงการด้านต่างๆ ได้แก่ ความปลอดภัยด้านอาหาร การดำเนินงานเมืองน่าอยู่ การป้องกันและควบคุมโรคในพื้นที่ท่องเที่ยว การพัฒนาสถานบริการมาตรฐานรองรับนักท่องเที่ยว และการสำรวจความพึงพอใจในการให้บริการด้านสาธารณสุขจากนักท่องเที่ยว เป็นต้น

2. ยุทธศาสตร์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ด้านนี้เน้นที่การส่งเสริมและพัฒนาด้านทรัพยากรดิน และทรัพยากรสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น โครงการพัฒนาดินเปรี้ยว โครงการอบรมแก่เกษตรกร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นต้น

แผนพัฒนาระดับจังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรี ได้จัดทำวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาจังหวัด โดยเน้นตั้งแต่การศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

“คนเมืองเพชรมีคุณธรรม น้ำใจงาม มีจิตสำนึกเอื้ออาทร ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เป็นศูนย์กลางการศึกษา สร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น เศรษฐกิจดี สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรสมบูรณ์ การเมืองโปร่งใส บริการอย่างพหุภาคี การวางผังเมืองชัดเจน”

โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีส่วนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่คุ้มครองฯ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาให้เป็นศูนย์ประชุมสัมมนาและนันทนาการหลากหลายรูปแบบมีแนวทางในการพัฒนาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ทางเลือกด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ควบคู่กับการส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มประชุมสัมมนาด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ และสร้างความเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวหลักแนวทางการพัฒนาที่พร้อมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารจัดการท่องเที่ยว

2. ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีแนวทางในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดระบบอุตสาหกรรมในพื้นที่ลดมลภาวะ ตรวจสอบผลกระทบจากมลภาวะโรงงานและในชุมชน และส่งเสริมให้ชุมชนร่วมปลูกป่าและเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม

3. ด้านการบริหารและงานบริการ มีแนวทางในการพัฒนาดังนี้

จัดให้มีเวทีประชาชน ประชาคม อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและประสานการบริการจัดการของรัฐ โดยให้องค์กรต่างๆ ชุมชนและเอกชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการ

3.1 ปรับทัศนคติ วิธีคิด และวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในด้านการบริการ

3.2 หน่วยงานของรัฐต้องบริการประชาชนด้วยความเป็นธรรม

3.3 ปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการหน่วยงานของรัฐ

3.4 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารการจัดการโดยหลักธรรมาภิบาล

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้สมดุลกับระบบนิเวศและให้มีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชน และเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ชุมชนมีความน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

4.1 ปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมให้สวยงาม

4.2 สร้างจิตสำนึกของประชาชนในตำบลให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และช่วยกันดูแลให้ตำบลท่าเสา เป็นตำบลที่สวยงาม

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

การกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

การกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ความว่า “เมื่อรัฐบาลเห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดที่มีสภาพธรรมชาติ เป็นที่น่าสนใจให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและรื่นรมย์ของ

ประชาชน ก็ให้มีอำนาจกระทำได้ โดยประกาศพระราชกฤษฎีกาและให้มี แผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่กำหนดนั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาดังด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า “อุทยานแห่งชาติ” ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครอง โดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใด ซึ่งมีใช้ทบวงการเมือง” ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้และป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ป่าและภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปเพื่ออำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชนสืบไป (กรมป่าไม้, 2547)

การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ได้บัญญัติการคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติไว้ดังนี้ (กรมป่าไม้, 2547)

มาตรา 16 ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด

1. ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงกันสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า
2. เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งยาง ไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น
3. นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์
4. ทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดินหิน กรวด หรือทราย
5. เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย บึง ท่วมทันหรือเหือดแห้ง
6. ปิดหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก
7. เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว
8. เก็บหรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่ดอกไม้ ใบไม้ หรือผลไม้
9. นำยานพาหนะเข้าออก หรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
10. นำอากาศยานขึ้นลงในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

11. นำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะเข้าไป เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติของรัฐมนตรี

12. นำหรือปล่อยปลุ่สัตว์เข้าไป

13. เข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

14. ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่างๆ

15. นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใดๆ เข้าไปเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตนั้นกำหนดไว้

16. ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง

17. ส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำการอันอันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์

18. ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง

มาตรา 17 ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำให้หลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นๆ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย หรือไร้ประโยชน์

มาตรา 18 บุคคลซึ่งเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้สั่งให้ปฏิบัติตามระเบียบ ที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติของรัฐมนตรี

มาตรา 19 บทบัญญัติในมาตรา 16 และมาตรา 17 มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติภารกิจไปเพื่อประโยชน์ใน การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ หรือการศึกษา หรือวิจัยทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการทัศนศึกษาหรือการพักอาศัย หรือเพื่ออำนวยความสะดวกปลอดภัยหรือให้ความรู้แก่ประชาชน ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติของรัฐมนตรี

มาตรา 20 การจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 21 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 16 ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ หรืองดเว้นการกระทำใดๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

มาตรา 22 ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่ หรือมีสิ่งอื่นใดในอุทยานแห่งชาติ ผิดไปจากสภาพเดิม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งนั้นๆ ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณีถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตาม หรือถ้าไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด หรือเพื่อป้องกัน หรือบรรเทาความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ พนักงานเจ้าหน้าที่ จะกระทำได้แล้ว

สำนักหอสมุด

อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่งเสียเองก็ได้ตามสมควรแก่กรณี และผู้กระทำความผิดมีหน้าที่ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่
ต้องเสียไป ในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการเสียเองนั้น

1. 4567727 c.2 17 ก.ค. 2552

แผนแม่บทการจัดการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

แผนแม่บทในการจัดการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานจัดทำขึ้นเพื่อ คุ้มครอง ป้องกัน
รักษาผืนป่าแก่งกระจาน ให้มีระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เป็นแหล่ง
ต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรีและปราณบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเป็นแหล่งดูนกที่สำคัญ
แห่งหนึ่งระดับนานาชาติ ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ ทั้งนี้การบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม

โดยดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆของภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งภายในและ
ต่างประเทศโดยให้ ชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมค้ำึงถึงระบบนิเวศความหลากหลาย
ทางชีวภาพของผืนป่าแก่งกระจานพร้อมทั้งปฏิบัติตามแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติแบบ
บูรณาการและได้วางแนวทางการดำเนินการไว้ 5 ประการคือ

1. การป้องกันดูแลทรัพยากรธรรมชาติ
2. การศึกษาค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ
3. การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว
4. การบริหารและจัดการองค์กร
5. การจัดการอุทยานแห่งชาติโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ข้อมูลทั่วไป

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอแก่ง
กระจาน จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่
มากที่สุดในประเทศไทย มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นป่าต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำ
ปราณบุรี และมีลักษณะเด่นทางธรรมชาติที่สำคัญหลายแห่ง เช่น ทะเลสาบ น้ำตก ถ้ำ หน้าผาที่
สวยงาม มีเนื้อที่ประมาณ 1,821,687.84 ไร่ หรือ 2,914.70 ตารางกิโลเมตร (อุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจาน, 2535)

ประวัติความเป็นมา

เมื่อคราวที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จแปรพระราชฐานที่พระราชวังไกลกังวล
อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเสด็จที่เขื่อนแก่งกระจาน ได้รับสั่งให้นายถนอม เปรมรัศมี

อธิบดีกรมป่าไม้ เข้าเฝ้าเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2522 ได้มีกระแสพระราชดำรัสว่า "เรื่องป่าต้นน้ำ ลำธารของแม่น้ำเพชรบุรี ขอให้เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอย่าให้มีการลักลอบตัดไม้ ถางป่า ทำไร่ในป่าต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรี เพราะจะทำให้เกิดความแห้งแล้ง แม้จะได้มีการให้สัมปทานป่าแปลงนี้ไปบ้างแล้ว ก็ขอให้ เจ้าหน้าที่ตรวจดูแลการทำไม้ อย่าให้เป็นการทำลายป่าเกิดขึ้น" จากพระราชดำรัสดังกล่าวประกอบกับนโยบายของรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2522 ที่ให้รักษาป่าไว้โดยการประกาศให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ

กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ได้มีคำสั่งที่ 452/2523 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2523 ให้นายสามารถ ม่วงไหมทอง นักวิชาการป่าไม้ 4 ไปดำเนินการสำรวจหาข้อมูลเบื้องต้นบริเวณพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารแม่น้ำเพชรบุรีเหนือเขื่อนแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ตามหนังสือรายงานการสำรวจ ด่วนที่สุด ที่ กส 0708/จข .67 ลงวันที่ 15 เมษายน 2523 รายงานว่า บริเวณป่าดังกล่าวเป็นป่าต้นน้ำลำธารของแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรี เป็นภูเขาสลับซับซ้อน สภาพป่าสมบูรณ์ มีทิวทัศน์สวยงาม ประกอบด้วยน้ำตก ถ้ำ หน้าผา ทะเลสาบ พันธุ์ไม้มีค่านานาชนิด เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าต่างๆ เช่น เลียงผา วัวแดง กระต๊อง นก ปลาต่างๆ และช้างป่า ซึ่งเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมือง เหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและศึกษาความรู้ด้านต่างๆ ทั้งเป็นการรักษาสภาพป่าให้คงอยู่เป็นสมบัติของชาติถาวรสืบไปดังพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

กรมป่าไม้จึงได้เสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งได้มีมติการประชุมครั้งที่ 2/2523 เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2523 เห็นสมควรให้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินบริเวณพื้นที่ป่ายางน้ำกลัดเหนือ และป่ายางน้ำกลัดใต้ในท้องที่ตำบลน้ำกลัดเหนือ กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอเขาชัย และตำบลสองพี่น้อง ตำบลแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ครอบคลุมเนื้อที่ 1,548,750 ไร่ หรือ 2,478 ตารางกิโลเมตร ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ โดยประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 98 ตอนที่ 92 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2524 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 28 ของประเทศ

ต่อมาคณะอนุรักษทรัพย์ากรธรรมชาติ ของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้มีหนังสือลงวันที่ 17 ตุลาคม 2525 ถึงนายชวน หลีกภัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอให้อนุรักษป่าห้วยแร่ห้วยไคร้ ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ด้วย กรมป่าไม้ จึงให้ นายสามารถ ม่วงไหมทอง ทำหน้าที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และนายรุ่งโรจน์ อังกรทิพากร เจ้าพนักงานป่าไม้ 2 สำรวจหาข้อมูลเบื้องต้น ปรากฏว่า ในบริเวณดังกล่าวมีสภาพป่าสมบูรณ์ดี มีทิวทัศน์สวยงาม มีธรรมชาติที่สวยงาม เช่น น้ำตก ถ้ำ หน้าผา ลานหิน และมีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ตาม

หนังสือรายงานผลการสำรวจ ที่ กส 0713(กจ/ (78 ลงวันที่ 3 พฤษภาคม 2526 เห็นควรให้ขยายเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานออกไปครอบคลุมพื้นที่ดังกล่าว กรมป่าไม้จึงได้เสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ต่อมาได้มีมติการประชุมครั้งที่ 1/2527 เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2527 ให้ขยายเขตอุทยานแห่งชาติให้ครอบคลุมพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกาขยายเขตอุทยานแห่งชาติป่าयงน้ำกัลดเหนือ และป่าयงน้ำกัลดใต้ ในท้องที่ตำบลแก่งกระจาน ตำบลสองพี่น้อง ตำบลกลัดหลวง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ครอบคลุมเนื้อที่ 273,125 ไร่ หรือ 437.00 ตารางกิโลเมตร โดยประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 101 ตอนที่ 194 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2527 รวมเนื้อที่ 1,821,875 ไร่ หรือ 2,915 ตารางกิโลเมตร ต่อมากองบัญชาการทหารสูงสุด และจังหวัดเพชรบุรี ได้ขอเพิกถอนพื้นที่เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่เพรียง เนื้อที่ 28 ไร่ 2 งาน และอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง เนื้อที่ 158 ไร่ 2 งาน 64 ตารางวา ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนอุทยานแห่งชาติป่าयงน้ำกัลดเหนือ และป่าयงน้ำกัลดใต้ บางส่วนในท้องที่ตำบลห้วยแม่เพรียง และตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เนื้อที่ 187.16 ไร่ หรือ 0.30 ตารางกิโลเมตร โดยประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 115 ตอนที่ 64 ก ลงวันที่ 24 กันยายน 2541 ทำให้ในปัจจุบันอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานคงเหลือพื้นที่ 1,821,687.84 ไร่ หรือ 2,914.70 ตารางกิโลเมตร(อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน, 2535)

ภูมิศาสตร์ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน, 2550) อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 12 องศา 26 ลิปดา ถึง 13 องศา 19 ลิปดาเหนือ ระหว่างเส้นแวงที่ 99 องศา 4 ลิปดา ถึง 99 องศา 39 ลิปดาตะวันออก

ภูมิประเทศ

ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนตั้งอยู่ในเทือกเขาตะนาวศรีกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศพม่า ซึ่งเป็นพื้นที่รอยต่อระหว่างที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และพันธุ์พืชจากทางเหนือและทางใต้ของประเทศไทย มีที่ราบอยู่บ้างตามริมห้วยและริมแม่น้ำ มียอดเขาสูงสุดชื่อว่า “ งะงันนิยวตอง ” มีความสูง 1,513 เมตร รองลงมาคือยอดเขา “ พระเนินทุ่ง ” สูง 1,220 เมตร พื้นที่เฉลี่ยอยู่ในระดับความสูงประมาณ 500 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ร้อยละ 60 ของพื้นที่มีระดับความลาดชันมากกว่าร้อยละ 30 จากสภาพที่เป็นเทือกเขาและยอดเขาสลับซับซ้อนหลายชั้นหลายระดับทำให้พื้นที่บริเวณนี้จึงเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำเพชรบุรี และ แม่น้ำปราณบุรี ซึ่งเป็นต้นน้ำของเขื่อนแก่งกระจานและเขื่อนปราณบุรี เขื่อนทั้งสองนอกจากจะใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะปลูกและผลิตกระแสไฟฟ้าแล้ว ยังเป็นแหล่งน้ำดิบเพื่อการประปาในอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สภาพภูมิอากาศ

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมสองช่วงคือ ฤดูฝนระหว่างเดือน มิถุนายน-ตุลาคม ฤดูระหว่างเดือนพฤศจิกายน-พฤษภาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปี 1,200-1,400 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยเท่ากับ 28 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิต่ำสุดอยู่ในเดือนธันวาคม 8 องศาเซลเซียส และสูงสุดในเดือนพฤษภาคม 30 องศาเซลเซียส

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน นับเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพทั้ง ทรัพยากรพันธุ์พืชและสัตว์ป่านานาชนิด ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่านี้จึงทำให้อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสายสำคัญ เช่น แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำปราณบุรี เป็นต้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทำให้อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้หลายแห่ง ซึ่งในขณะนี้มีการสำรวจพบแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานแล้วทั้งสิ้น 19 แห่ง แบ่งเป็นน้ำตก 14 แห่ง นอกจากนี้เป็นอ่างเก็บน้ำ น้ำพุร้อน และสภาพทางธรรมชาติที่แปลกตา รวมไปถึงทุ่งโล่งบนเทือกเขาด้วย แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญจำแนกออกเป็น 19 แหล่ง ตามลำดับดังนี้ (โครงการศึกษาเส้นทาง อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ,2550)

1. ที่ทำการอุทยานฯ ตั้งอยู่ที่เขาไม้รวก บริเวณที่ทำการอุทยานริมอ่างเก็บน้ำเขื่อนแก่งกระจาน ด้านหลังติดเขาขนาดเล็ก มีสภาพธรรมชาติ และบรรยากาศที่ร่มรื่นสวยงาม
2. น้ำตกทอทิพย์ อยู่ห่างจากยอดเขาพะเนินทุ่งประมาณกิโลเมตรที่ 36 ตามเส้นทางยอดเขาพะเนินทุ่งน้ำตกทอทิพย์ โดยต้องเดินป่าไป-กลับประมาณ 8 กิโลเมตร ตัวน้ำตกมี 9 ชั้น และมีน้ำตกไหลอยู่ตลอดทั้งปี นอกจากนี้บริเวณพื้นที่อื่นเป็นต้นน้ำเพชรบุรียังมีลำธารที่สวยงาม และในบริเวณส่วนนี้ยังประกอบด้วยจุดที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง นับเป็นความมหัศจรรย์ที่งดงามของพื้นที่ป่า
3. น้ำตกปราณบุรี อยู่ห่างจากที่ทำการหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.4 (บ้านกร่าง) ไปทางทิศตะวันตกประมาณ 7 กิโลเมตร หรือตัดลง กม.23 ประมาณ 200 เมตร น้ำตกปราณบุรีเป็นน้ำตกขนาดเล็กที่มีน้ำไหลอยู่ตลอดทั้งปี การเดินทางไปในฤดูฝนค่อนข้างลำบาก
4. น้ำตกธารทิพย์ เป็นน้ำตกที่อยู่ระหว่างทางไปน้ำตกทอทิพย์ ซึ่งนับเป็นน้ำตกที่สวยงามอีกแห่งหนึ่งของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
5. น้ำตกแม่เสด็จ ตัวน้ำตกมีทั้งหมด 3 ชั้น เป็นน้ำตกสายเล็กๆ ที่มีน้ำไหลอยู่ตลอดทั้งปี สภาพโดยรอบยังคงธรรมชาติป่าเขาที่สมบูรณ์ การไปเที่ยวน้ำตกต้องเดินเท้าจากที่ทำการหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.4 บ้านกร่าง (ไปกลับใช้เวลา 3 วัน 2 คืน)
6. น้ำตกตะกวด เป็นน้ำตกที่อยู่ใกล้ชายแดนพม่า ตัวน้ำตกมีความสูง 5 ชั้น

7. น้ำตกตะกอลโป เป็นน้ำตกที่อยู่ใกล้ชายแดนพม่า ตัวน้ำตกมีน้ำไหลอยู่ตลอดทั้งปี
8. เขาพะเนินทุ่ง เขาพะเนินทุ่งเป็นกลุ่มเขาใหญ่น้อยมากมาย มียอดสูงสุดสูงประมาณ 1,220 เมตรจากระดับน้ำทะเล อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ 50 กิโลเมตร อยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 30 ของถนน สายวังวน-น้ำตกทอทิพย์ ซึ่งเป็นถนนเล็กๆ ที่เหมาะแก่การดูนกเพราะเงียบสงบ บนยอดเขาพะเนินทุ่งสามารถมองเห็นทิวทัศน์ที่งดงามทั้งยามปกติ และยามมีทะเลหมอกในช่วงฤดูฝนต่อฤดูหนาว แต่การเดินทางไปถึงค่อนข้างลำบาก เมื่อสุดทางจะต้องใช้เวลาเดินเท้าอีกประมาณ 5-8 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ ชั่วโมงครึ่ง และต้องเดินทางไปตามกำหนดระยะเวลาขึ้นลง การเดินทางขึ้นเขาพะเนินทุ่งมี 3 รอบดังต่อไปนี้
  - 8.1 เวลาขึ้นรอบเช้า 05.00-08.00 น .ลงเวลา 09.00-10.00 น.
  - 8.2 เวลาขึ้นรอบกลางวัน 11.00-12.00 น. ลงเวลา 13.00-14.00 น.
  - 8.3 เวลาขึ้นรอบเย็น 15.00-16.00 น .ลงเวลา 17.00-18.00 น.
 อนึ่งการขึ้นไปท่องเที่ยวบนยอดเขาพะเนินทุ่งต้องขออนุญาต และชำระค่าธรรมเนียมที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวก่อนทุกครั้ง และต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนเวลาปิดด่านตรวจ 30 นาที และสำหรับเส้นทางพะเนินทุ่งไม่มีร้านอาหารไว้บริการ ควรเตรียมอาหารให้พอเพียงสำหรับการพักผ่อน
9. ฝาน้ำหยด สามารถชมได้จากริมชายฝั่งลำน้ำเพชรบุรี ฝาน้ำหยดเป็นหน้าผาสูงชันที่มีน้ำไหลหยดลงสู่แม่น้ำเพชรบุรีตลอดเวลา โดยเฉพาะในฤดูฝนน้ำจะหยดเป็นสายก่อให้เกิดแสงมอสคลุมเขียวไปทั้งหน้าผา
10. น้ำตกห้วยป่าเลาน้อย เป็นน้ำตกขนาดเล็กสูง 3 ชั้น น้ำตกมีความสูงประมาณ 100-200 เมตรจากระดับน้ำทะเล
11. น้ำตกห้วยป่าเลา เป็นน้ำตกที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของอุทยานฯ ตัวน้ำตกมีขนาดเล็กสองข้างทางเป็นป่าดงดิบ ตลอดเส้นทางมีพันธุ์ไม้แปลกตาให้ได้ชม
12. ทะเลสาบเหนือเขื่อนแก่งกระจาน มีเนื้อที่ประมาณ 465 ตารางกิโลเมตร เกิดจากการสร้างเขื่อนดินปิด 3 ช่องทางระหว่างเขาทำให้น้ำเอ่อล้นท่วมแก่งน้ำเดิม กลายเป็นพื้นน้ำอาณาเขตกว้างขวางจากยอดเนินเขาจึงกลายเป็นเกาะแก่งโผล่พ้นพื้นน้ำประมาณ 30-40 เกาะ ประกอบกับแนวเขาทางทิศตะวันตก เมื่อมองจากที่ทำการเหนือเขื่อนดินก่อให้เกิดทิวทัศน์ที่งดงามอย่างยิ่ง
13. บ่อน้ำพุร้อน ตั้งอยู่ในเขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง เป็นน้ำพุร้อนที่ผลุดจากพื้นดิน 2 บ่อ มีอุณหภูมิประมาณ 50-60 องศาเซลเซียส ซึ่งจะไหลลงสู่ลำน้ำธรรมชาติ
14. น้ำตกลำริกา ตั้งอยู่บริเวณห้วยลำริกา นับเป็นพื้นที่ที่มีความสวยงามอีกแห่งหนึ่งของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

15. น้ำตกกระดังลา ตั้งอยู่ในเขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง ต้องเดินเท้าเข้าไปอีก 6 กิโลเมตร หรือในช่วงแล้งสามารถเอารถเข้าไปได้แล้วเดินเท้าอีก 3 กม. ตัวน้ำตกมีขนาดเล็ก มีความสูง 3 ชั้น

16. ถ้ำค้างคาว เป็นถ้ำและเหือบหินสวยงาม ระหว่างทางมีทัศนียภาพของป่าที่สวยงาม

17. ถ้ำวิมาน มีหินงอกหินย้อย ซึ่งธรรมชาติได้สร้างสรรค์ไว้อย่างสวยงาม อากาศเย็นสบาย และ ภายในถ้ำยังมีร่องรอยของมนุษย์โบราณ นอกจากนี้ยังพบน้ำตกอีก 3 ชั้น

18. ลานหินฆวนหรือเขาปะการัง เป็นลานหินขมวิว ลักษณะของภูเขาเป็นหินที่แปลกตา และสวยงามคล้ายปะการัง นอกจากนี้ยังมีลิงชุกชุม

19. ต้นมะค่ายักษ์หรือต้นมะค่าโมงใหญ่ อยู่ห่างจากที่ทำการหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ที่ กจ .4 (บ้านกร่าง) ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 5 กิโลเมตร ตามเส้นทางเดินป่าบ้านกร่าง-เขาปะการัง ต้นมะค่าโมง มีขนาดของลำต้นที่วัดโดยรอบลำต้น ที่ระดับความสูงจากพื้นดิน 130 เซนติเมตร เท่ากับ 11 เมตร 70 เซนติเมตร ความสูงจากพื้นดินถึงกิ่งแรก 14 เมตร

บางเส้นทางและบางฤดูสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งอาจถูกปิดตามความเหมาะสมและพิจารณาของทางอุทยานฯ***

การจำแนกเขตการจัดการ

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานสามารถกำหนดเขตพื้นที่จัดการในเขตพื้นที่ออกเป็น 6 เขต ดังนี้

1. เขตหวงห้าม เป็นพื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติสมบูรณ์ เป็นแหล่งสังคมพืชและที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าที่ควรสงวนไว้เป็นแห่งธรรมชาติและสร้างความสมดุลของธรรมชาติ พื้นที่บริเวณนี้ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ บริเวณติดชายแดนประเทศพม่า มีเนื้อที่ทั้งหมด 1,546.93 ตารางกิโลเมตร

2. เขตสงวนสภาพธรรมชาติ เป็นพื้นที่ๆเหมือนกับกันชนให้แก่พื้นที่เขตหวงห้ามมีความสำคัญต่อระบบนิเวศวิทยาและแหล่งต้นน้ำลำธาร พื้นที่บริเวณนี้ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ ที่กั้นระหว่างเขตหวงห้ามกับพื้นที่ใช้ประโยชน์ประเภทอื่นๆ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 929.53 ตารางกิโลเมตร

3. เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ เป็นบริเวณที่มีสภาพธรรมชาติถูกทำลายจำเป็นต้องฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม โดยการปลูกป่าทดแทน หรือปล่อยให้ฟื้นคืนตามธรรมชาติพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 527.91 ตารางกิโลเมตร

4. เขตเพื่อการพักผ่อนและการศึกษาหาความรู้ เป็นพื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติที่เหมาะสมสำหรับให้ประชาชนได้มาศึกษาหาความรู้และพักผ่อนหย่อนใจ มีอยู่สี่จุดใหญ่ๆที่เป็น

บริเวณที่มีกลุ่มสถานที่ท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ประกอบด้วยน้ำตก น้ำพุร้อน พื้นที่ป่าไม้สวยงาม กิจกรรมที่ประชาชนสามารถเข้าไปพักผ่อนได้ คือ ล่องแก่ง ตั้งแคมป์ และเดินป่า

5. เขตบริการ เป็นพื้นที่ที่อำนวยความสะดวกสำหรับเจ้าหน้าที่ในการจัดการพื้นที่และให้บริการแก่ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ประกอบด้วยจุดต่างๆ กระจายอยู่ทั่วพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จำนวน 19 แห่งด้วยกัน

6. เขตพื้นที่กันชน เป็นบริเวณที่จัดขึ้นเพื่อควบคุมการใช้ที่ดินและกิจกรรมการพัฒนา บริเวณพื้นที่ต่อเนื่องนอกเขตอุทยาน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตร และชุมชนอาศัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ธิดารัตน์ ศิริ (2548) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีเหตุผลในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพราะค่าที่พักจากเพื่อนหรือญาติ ซึ่งจะใช้เวลาการเดินทางในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ และส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นครั้งแรกมักเลือกที่พักเป็นต้นที่ให้บริการ ณ จุดต่างๆ บนอุทยานฯ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านสถานที่ท่องเที่ยวในด้านความสวยงาม สงบและเป็นธรรมชาติ

สมชาย เดชะพรหมพันธุ์ (2544) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติ ผลการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการได้เข้าไปสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยว คือ ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ น้ำตก ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะทราบถึงจุดเด่นของอุทยานฯ แต่จะไม่ทราบข้อมูลการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติ และพบว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 90 มีความประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีความยั่งยืน โดยการช่วยกันรักษาความสะอาด ไม่ทิ้งขยะ ในส่วนของชุมชนท้องถิ่นพบว่า ในอุทยานแห่งชาติทางบก ชุมชนท้องถิ่นส่วนมาก มีอาชีพทางเกษตรกรรม รับจ้างและธุรกิจส่วนตัว และพบว่าสิ่งที่ชุมชนท้องถิ่นต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ การรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม และประชาชนท้องถิ่นยังต้องการเข้าไปช่วยคิดช่วยทำ ให้โอกาสมีรายได้จากการท่องเที่ยวและให้โอกาสในการเก็บพืชผล ในบางช่วงเวลาเพื่อเป็นอาหาร เช่น ตอนต้นฤดูฝน อีกทั้งปัญหาความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่อุทยานฯ ที่มีมากจนดูเหมือนประชาชนชุมชนท้องถิ่นกับอุทยานแห่งชาติเป็นศัตรูกัน ซึ่งเป็นบรรยากาศที่ควรขจัดไปโดยการมีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกัน อุทยานฯ

ควรมีฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ทำหน้าที่เชื่อมประสานกับชุมชนท้องถิ่น และควรมีการประเมินผล ความสัมพันธ์เป็นระยะ

วินเซนต์ และทอมป์สัน (Vincent Thomson 2002) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมิน ชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษาพบว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะเกิดความยั่งยืนได้ เมื่อ

1. ชุมชนมีส่วนร่วมโดยตรงในการวางแผนและพัฒนาโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
2. ผู้นำชุมชนพัฒนาและสนับสนุนโครงการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในฐานะของการเป็นแหล่งรายได้ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชน

พรหมเมธ นาทมทอง (2540) ศึกษาถึงกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนา ชุมชนท้องถิ่น ของแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จากการศึกษาได้พบว่า ปัจจัยที่ เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมี 3 ประการคือ

1. ปัจจัยด้านพื้นที่ ที่เอื้อต่อการพัฒนา
2. ปัจจัยด้านความพร้อมของชุมชน
3. ปัจจัยด้านองค์กร ในการให้ความร่วมมือในการพัฒนา

โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว ในชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนโดยมุ่งให้ ความสำคัญกับการส่งเสริมศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นให้มีความสามารถและมี ส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เกี่ยวกับความคิดเห็น เกี่ยวกับกระบวนการ การจัดการทางการท่องเที่ยว ของชุมชน และเจ้าหน้าที่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการขึ้นตอนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
2. การเลือกพื้นที่ศึกษา ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
4. การทดสอบเครื่องมือ
5. การวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบสำรวจ (Survey research) โดยการสอบถามความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ชุมชน ที่อยู่ในเขต นันทนาการ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ซึ่งเป็นข้อมูล que ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และชุมชนบริเวณใกล้เคียง

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่ได้จากการค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ และเอกสารอื่น ๆ ตลอดจนแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อมาใช้เป็นแนวทางในการตั้งคำถาม และการอธิบายผลการวิจัยให้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

ประชากร

1. ศึกษาจากชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานในเขตนันทนาการของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีพื้นที่ครอบคลุม 4 ตำบลได้แก่ ต.แก่งกระจาน, ต.สองพี่น้อง, ต.ห้วยแม่เพรียง, ต.ห้วยสัตว์ใหญ่ ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,198 หลังคาเรือน (ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน, 2546)
2. ศึกษาจากกลุ่มเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จำนวน 307 คน ที่ปฏิบัติงานอยู่ภายในหน่วยงานต่างๆ ในเขตอุทยานฯ ได้แก่

- 2.1 ที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต.แก่งกระจาน อ.แก่งกระจาน
  - 2.2 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.1(เขานินลาด) ต.ห้วยแม่เพรียง
  - 2.3 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.2 (เขาสามยอด) ต.ห้วยแม่เพรียง
  - 2.4 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.3 (ห้วยป่าเลา) ต.ห้วยสัตว์ใหญ่
  - 2.5 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.4 (บ้านกร่าง) ต.ห้วยแม่เพรียง
  - 2.6 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.5 (เขาพุลู) ต.ยางน้ำกลัดเหนือ
  - 2.7 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.6 (เขามะเร็ว) ต.ห้วยแม่เพรียง
  - 2.8 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.7 (เขาหุบเต่า) ต.หนองพลับ
  - 2.9 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.8 (ห้วยโสก) ต.ป่าเต็ง
  - 2.10 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.9 (เขาดอกไม้) ต.แก่งกระจาน
  - 2.11 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.10 (ห้วยแม่สะเลียง) ต.ห้วยแม่เพรียง
  - 2.12 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.11 (เขาพูนอน) ต.แก่งกระจาน
  - 2.13 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.12 (ห้วยสะตือ) ต.ห้วยสัตว์ใหญ่
  - 2.14 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.13 (เขาโบลาน) ต.ยางน้ำกลัดเหนือ
  - 2.15 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.14 (ห้วยสัตว์ใหญ่) ต.ป่าเต็ง
  - 2.16 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.15 (เขาตะเมาะน้อย) ต.เขากระปุก
  - 2.17 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.16 (ห้วยป่าแดง) ต.ป่าเต็ง
  - 2.18 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.17 (แพรกตะคร้อ) ต. บึงนคร
  - 2.19 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.18 (ห้วยรางโพธิ์) ต.ยางน้ำกลัดใต้
  - 2.20 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ.19 (เขาพะเนินทุ่ง) ต.ห้วยแม่เพรียง
- (อัตรากำลังอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2550)

กลุ่มตัวอย่าง

1. ครั้วเรือในชุมชนทั้งหมด 1,998 หลังคาเรือนนำมาคำนวณหาประชากรตัวอย่าง การโดยคิดจากสูตรของ Taro Yamane (บุญธรรม, 2531) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n คือ จำนวนตัวอย่างที่ต้องการทราบ

N คือ จำนวนครัวเรือนทั้งหมดในพื้นที่ศึกษา

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ในที่นี้กำหนด 0.05)

จากการสถิติจำนวนประชากร พบว่ามีครัวเรือนในชุมชนทั้งหมด 1,198 หลังคาเรือนเมื่อคำนวณตามสูตรของ Taro Yamane แล้วจะได้จำนวนประชากรตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาจำนวน 300 ตัวอย่าง โดยคิดจากสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{1,198}{1+1,198(0.05^2)} \\ &= 300 \text{ ตัวอย่าง} \end{aligned}$$

จากจำนวนประชากรตัวอย่างที่คำนวณได้จากสูตรของ Taro Yamane เมื่อนำมาแบ่งชั้นของจำนวนประชากรตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนครัวเรือนของแต่ละตำบล (stratified sampling) โดยใช้สูตร

$$n_h = \frac{N_h \times n_0}{N}$$

โดย n_h คือ จำนวนประชากรตัวอย่างที่ต้องการสุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล

N_h คือ จำนวนครัวเรือนในแต่ละตำบลที่ศึกษา

N คือ จำนวนครัวเรือนรวมทั้งหมดในพื้นที่ศึกษา

n_0 คือ จำนวนประชากรตัวอย่างที่คำนวณได้จากสูตรของ Taro Yamane ในชั้นที่ 1

โดยการคิดจากสูตร ตัวอย่างดังนี้

$$\begin{aligned} n_h &= \frac{164 \times 300}{1198} \\ &= 41 \end{aligned}$$

ตาราง 1 จำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
แยกรายตำบล

ตำบล	จำนวนครัวเรือน	จำนวนครัวเรือน ตัวอย่างจากสูตร
1. ห้วยสัตว์ใหญ่	164	41
2. สองพี่น้อง	235	59
3. แก่งกระจาน	191	48
4. ห้วยแม่เพรียง	608	152
รวม	1,198	300

2. ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานจะเลือกทำการแจกแบบสอบถามตัวแทนของหน่วยงานทั้งหมดจำนวน 20 หน่วยงาน อย่างน้อย 3 คนต่อ 1หน่วยงาน เพื่อสามารถตรวจเช็คความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้มา โดยจะได้ ทั้งหมด จำนวน 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทัศนคติ ชุมชน และเจ้าหน้าที่อุทยาน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณถึงคุณภาพซึ่งจะใช้แบบสอบถามปลายเปิดในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามได้แบ่งเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบต่อการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรอบต่อการท่องเที่ยว ของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตอนที่ 4 การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

1. กระบวนการจัดการการท่องเที่ยว ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว, ด้านสถานที่ท่องเที่ยวด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว, ด้านความปลอดภัย, ด้านที่พักแรม, ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก, ด้านข้อมูลข่าวสาร

2. ทักษะการจัดการจัดการการท่องเที่ยว ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว, ด้านสถานที่ท่องเที่ยว, ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว, ด้านความปลอดภัย, ด้านที่พักแรม, ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก, ด้านข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 5 ความเห็นในการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการทดสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลและให้ผลการวิจัยถูกต้องและน่าเชื่อถือได้มากที่สุด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นมาแล้วนำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไข เพื่อปรับปรุงเนื้อหา

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทด้านการท่องเที่ยว และด้านอื่นที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิพินิจ (Face validity) โดยพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จากนั้นทำการคัดเลือกข้อคำถามโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, หน้า 221)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชาทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากการตรวจสอบดัชนีค่าความสอดคล้องของชุดแบบสอบถาม ดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Try Out) โดยทำการทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อคำถาม เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ไม่ต่ำกว่า 0.80

จากแบบสอบถามฉบับเจ้าหน้าที่อุทยานได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา 0.8988 และจากแบบสอบถามฉบับชุมชน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา 0.8695

4. นำแบบสอบถามที่ได้มาจัดพิมพ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ในการสุ่มตัวอย่างประชากรในชุมชน จำใช้ใช้วิธีการสำรวจอย่างง่าย (Simple-random sampling) โดยไม่มีการเจาะจงคร้วเรือน การกระจายของประชากรตัวอย่างจะพิจารณาจากปัจจัยด้านรูปแบบการใช้ที่ดินของแต่ละชุมชนและระยะห่างของที่ตั้งของคร้วเรือนกับขอบเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเป็นสำคัญ

2. ในการสุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ ใช้การสุ่มที่คำนึงถึงความน่าจะเป็นในการสุ่ม (Probability sampling) โดยใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ซึ่งจะเน้นเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวในแต่ละหน่วยงานเป็นสำคัญ ในการแจกแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บข้อมูลจากพื้นที่ศึกษาเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลทั้งหมดมาคัดเลือกจัดระเบียบ จัดกลุ่มข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผล ดังนี้

1. รวบรวมแบบสอบถามมาทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2. บันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 หาค่าร้อยละ(Percentage) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลพื้นฐานทั่วไป
สูตรการคำนวณหาค่าร้อยละ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2546, หน้า 35)

$$P = \frac{F \times 100}{n}$$

เมื่อ $P =$ ค่าร้อยละ
 $F =$ ค่าของข้อมูล
 $n =$ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้แปลความหมายทรัพยากรท่องเที่ยว ความ
 คิดเห็น ทักษะคติเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน สูตรการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์วิริยะ,

2546, หน้า 66)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ $\bar{X} =$ ค่าเฉลี่ย

$\sum fx =$ ผลรวมทั้งหมดของข้อมูลคูณความถี่

$n =$ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

$f =$ ค่าความถี่ของข้อมูล

$x =$ ของข้อมูล

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1-5 คะแนนโดยกำหนดใน
 การแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 5 ช่วงดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จะได้เกณฑ์การวัดที่แบ่งเป็น 5 ช่วงดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความเข้าใจ
ระดับค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	มากที่สุด
ระดับค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.21	มาก
ระดับค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	ปานกลาง
ระดับค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	น้อย
ระดับค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

3.3 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$s = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ s = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง

$(\sum X)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum X^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวอย่างยกกำลังสอง

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การทดสอบค่าเฉลี่ย (T-test) เพื่อใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างข้อมูลของประชากรทั้ง 2 กลุ่มระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และชุมชนบริเวณเขตนันทนาการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

การประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผลการวิจัย จากการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี ภูมิการสำรวจพื้นที่ถึงสภาพการจัดการ ผลการสำรวจด้วยแบบสอบถาม การวิเคราะห์ผลได้จัดทำออกมาในรูปแบบการนำเสนอด้วยตาราง พร้อมการบรรยายในบทที่ 4 การนำเสนอทรัพยากรท่องเที่ยว ภูมิอากาศ กิจกรรมการท่องเที่ยว โดยบรรยายพร้อมภาพประกอบ ผลการวิเคราะห์ทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น สรุปรายงานผลในรูปแบบของตาราง กราฟ ประกอบการบรรยายและผู้วิจัยจะได้สรุปผล อภิปรายผล

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ในการวิเคราะห์และนำเสนอผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ ดังต่อไปนี้

n	แทน	ผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา แบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากร

ธรรมชาติของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรอบต่อการท่องเที่ยว ของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตอนที่ 4 การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

1. กระบวนการจัดการการท่องเที่ยว ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว, ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว, ด้านความปลอดภัย, ด้านที่พักแรม, ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก, ด้านข้อมูลข่าวสาร

2. ทิศนคติต่อการจัดการการท่องเที่ยว ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว, ด้านสถานที่ท่องเที่ยว, ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว, ด้านความปลอดภัย, ด้านที่พักแรม, ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก, ด้านข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 5 ความเห็นในการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติ

แก่งกระจาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างจำแนก ตามเพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อายุการทำงาน และหน้าที่ รับผิดชอบ ของ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	34	37.8
1.2 หญิง	56	62.2
รวม	90	100.00
2. อายุ		
2.1 18-25 ปี	8	08.90
2.2 26-33 ปี	45	50.00
2.3 34-41 ปี	16	17.80
2.4 42-49 ปี	13	14.40
2.5 50-57 ปี	7	07.80
2.6 มากกว่า 57 ปี	9	01.10
รวม	90	100.00
3. ศาสนา		
3.1 พุทธ	86	95.60
3.2 อิสลาม	0	00.00
3.3 คริสต์	4	04.40
รวม	90	100.00
4. การศึกษา		
4.1 ประถมศึกษา		
4.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	13	14.40
4.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย	23	25.60
4.4 อนุปริญญาตรี	19	21.10
4.5 ปริญญาตรี	23	25.60
4.6 สูงกว่าปริญญาตรี	12	13.30
รวม	90	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
5. อายุการทำงาน		
5.1 1ปี	9	10.00
5.2 2-3 ปี	18	20.00
5.3 4-5 ปี	12	13.30
5.4 6-7 ปี	14	15.60
5.5 7-8 ปี	16	17.80
5.6 8 ปี	21	23.30
รวม	90	100.00
6. หน้าที่รับผิดชอบ		
6.1 หน่วยพิทักษ์	63	70.00
6.2 งานลาดตระเวน	6	06.70
6.3 จัดเก็บรายได้	3	03.30
6.4 ช่างศิลป์	1	01.10
6.5 ประชาสัมพันธ์	7	07.80
6.6 ฝ่ายบริหาร	1	01.10
6.7 พนักงานขับรถ	1	01.10
6.8 แม่บ้าน	2	02.20
6.9 รักษาความปลอดภัย	4	04.40
6.10 ออนไลน์บ้านพัก	1	01.10
6.11 ทั่วไป	1	01.10
รวม	90	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีเพศหญิงร้อยละ 62.20 อายุของเจ้าหน้าที่อุทยานฯ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 26-33 ปี นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่มีการศึกษาระดับ ปริญญาตรี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอายุการทำงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานทำงานมานานกว่า 8 ปี โดยจะทำในหน้าที่ในหน่วยพิทักษ์ มากที่สุดถึงร้อยละ 70

ตาราง 3 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา สถานภาพครัวเรือน ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา และระยะเวลาที่อยู่อาศัย ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	129	43.00
1.2 หญิง	171	57.00
รวม	300	100.00
2. อายุ		
2.1 18-25 ปี	19	06.30
2.2 26-33ปี	65	21.70
2.3 34-41ปี	84	28.00
2.4 42-49ปี	69	23.00
2.5 50-57ปี	53	17.70
2.6 มากกว่า 57 ปี	10	03.30
รวม	300	100.00
3. ศาสนา		
3.1 พุทธ	271	90.30
3.2 อิสลาม	15	05.00
3.3 คริสต์	14	04.70
รวม	300	100.00
4. สถานภาพครัวเรือน		
4.1 หัวหน้าครอบครัว	77	25.70
4.2 ผู้อยู่อาศัย (คู่สมรส/บุตร/ญาติ)	223	74.3
รวม	300	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
5 การศึกษา		
5.1 ไม่ได้ศึกษา	0	00.00
5.2 ประถมศึกษา	20	06.70
5.3 มัธยมศึกษาตอนต้น	70	23.30
5.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย	93	31.00
5.5 อนุปริญญาตรี	28	09.30
5.6 ปริญญาตรี	85	28.30
5.7 สูงกว่าปริญญาตรี	4	01.30
6. ภูมิสำเนา		
6.1 เป็นคนในพื้นที่ ที่อยู่อาศัยดั้งเดิม	195	65.00
6.2 ย้ายมาจากที่อื่น	105	35.00
รวม	300	100.00
7. ระยะเวลาที่อยู่อาศัย		
7.1 1-5 ปี	40	13.30
7.2 6-10 ปี	48	16.00
7.3 มากกว่า 10 ปี	212	70.70
รวม	300	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ร้อยละ 57 เป็นเพศหญิง โดยคนในชุมชนมีอายุระหว่าง 34-41 ปี นับเป็นร้อยละ 28 ของช่วงอายุทั้งหมด นับถือศาสนาพุทธ สถานภาพครัวเรือน เป็นผู้อยู่อาศัย (คู่สมรส/บุตร/ญาติ) ระดับการศึกษาปริญญาตรีและมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ ร้อยละ 65 เป็นคนที่มีภูมิสำเนาอยู่ในพื้นที่ โดยร้อยละ 70.70 อยู่อาศัยในพื้นที่มากกว่า 10 ปี

**ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบต่อการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน**

**ตาราง 4 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบ
ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน**

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านคิดว่าอุปสรรคในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน คือ		
1.1 ชาวบ้านให้ความร่วมมือน้อย		
1.2 ความยากจนของชาวบ้าน	44	48.90
1.3 รัฐบาลงบประมาณในการจัดการ	11	12.20
1.4 หน่วยงานรัฐขาดความเอาใจใส่ในการ แก้ปัญหา	6	06.70
1.5 ขาดความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มป่ากับชุมชน	17	18.90
	12	13.30
รวม	90	100.00
2. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานนี้ เคยจัดกิจกรรม เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และ สิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนหรือไม่		
2.1 เคย	68	75.60
2.2 ไม่เคย	22	24.40
รวม	90	100.00
3. ท่านคิดว่าอุทยานแห่งชาติเปิดโอกาสให้ชุมชนมี ส่วนเกี่ยวข้องในการพิทักษ์รักษาทรัพยากร ธรรมชาติหรือไม่		
3.1 เปิดโอกาส	89	98.9
3.2 ไม่เปิดโอกาส	1	01.10
รวม	90	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่าเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ส่วนใหญ่ คิดว่าอุปสรรคในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน คือชาวบ้านให้ความร่วมมือน้อย อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานนี้ เคยจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชน และทางอุทยานแห่งชาติได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ตาราง 5 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านคิดว่าจุดเด่นของทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
1.1 ความสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้	104	20.12
1.2 ความสมบูรณ์หลากหลายของสัตว์ป่า	116	22.44
1.3 ทัศนียภาพ/ วิถีชีวิตที่สวยงาม	214	41.39
1.4 ความสวยงามของน้ำตก	76	14.70
1.5 อื่นๆ	7	01.35
รวม	517	100.00
2. ท่านเคยใช้ประโยชน์หรือทำกิจกรรมในเขตพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานหรือไม่		
2.1 เคย (ถ้าเคย ท่านเคยทำกิจกรรมร่วมกับใคร)		
2.1.1 คนเดียว	6	02.00
2.1.2 สมาชิกในครัวเรือน	17	05.70
2.1.3 เพื่อนบ้าน	35	11.70
2.2 ไม่เคย	242	80.70
รวม	300	100.00

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
3. ท่านคิดว่าอุปสรรคในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานคือ		
3.1 ชุมชนให้ความร่วมมือน้อย	65	21.70
3.2 ความยากจนของชาวบ้าน	6	02.00
3.3 รัฐบาลงบประมาณในการจัดการ	5	01.70
3.4 หน่วยงานรัฐขาดความเอาใจใส่ในการแก้ปัญหา	180	60.00
3.5 ขาดความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มป่ากับชุมชน	44	14.70
รวม	300	100.00
4. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานนี้ เคยจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมให้แก่ท่านหรือชุมชนหรือไม่		
4.1 เคย	34	11.3
4.2 ไม่เคย	266	88.7
รวม	300	100.00
5. ท่านมีส่วนร่วมกับการอุทยานแห่งชาติเกี่ยวกับการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือไม่		
5.1 มีส่วนร่วม (ถ้ามีโอกาสเข้าร่วม ท่านเข้าร่วมในตำแหน่งใด)		
5.1.1 สมาชิก	11	03.70
5.1.2 กรรมการ	4	01.30
5.1.3 ประธาน	2	00.70
5.1.4 บุคคลทั่วไป	17	05.70
5.1.5 อื่นๆ	2	00.70
5.2 ไม่มีส่วนร่วม	264	88.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 5 แสดงว่า ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ส่วนใหญ่ คิดว่าจุดเด่นของทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน คือ ทัศนียภาพ/ วิถีชีวิตที่ที่สวยงาม ไม่เคยใช้ประโยชน์หรือทำกิจกรรมในเขตพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานคิดว่าอุปสรรคในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน คือ หน่วยงานรัฐขาดความเอาใจใส่ในการแก้ปัญหา อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานนี้ ไม่เคยจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมให้แก่ท่านหรือชุมชน และชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานไม่มีส่วนร่วมกับอุทยานแห่งชาติเกี่ยวกับการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรอบต่อการท่องเที่ยว ของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตาราง 6 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบต่อการท่องเที่ยว ของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านคิดว่าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงหารายได้จากการท่องเที่ยวในอุทยานหรือไม่		
1.1 เปิดโอกาส (ถ้าเปิดโอกาสการแสดงหารายได้คือวิธีใด)		
1.1.1 ขายอาหาร	55	61.10
1.1.2 จำหน่ายของที่ระลึก	10	11.10
1.1.3 บริการการท่องเที่ยว	7	07.80
1.1.4 จำหน่ายอุปกรณ์การท่องเที่ยว	8	08.90
1.1.5 อื่นๆ	0	00.00
1.2 ไม่เปิดโอกาส (ถ้าไม่เปิดโอกาสให้แสดงหารายได้ เพราะเหตุใด)		
1.2.1 อุทยานแห่งชาติไม่อนุญาต	2	02.20
1.2.2 ยังขาดแนวทางที่ชัดเจน	8	08.90
รวม	90	100.00

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
2. ท่านคิดว่า อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยว ของอุทยานฯหรือไม่		
2.1 เปิดโอกาส	87	96.70
2.2 ไม่เปิดโอกาส	3	03.30
รวม	90	100.00
3. ท่านมีส่วนร่วมในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยวหรือไม่		
3.1 มีส่วนร่วม	76	84.40
3.2 ไม่มีส่วนร่วม	14	15.60
รวม	90	100.00
4. ท่านมีปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างท่านกับชุมชนหรือไม่		
4.1 มี	36	40.00
4.2 ไม่มี	54	60.00
รวม	90	100.00

จากตาราง 6 แสดงว่าเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ส่วนใหญ่ คิดว่าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เปิดโอกาสให้ชุมชนแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวในอุทยาน โดยเจ้าหน้าที่ จะทำการขายอาหาร อีกทั้งยังคิดว่าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยว ของอุทยานฯ โดยให้มีส่วนร่วมในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างกับชุมชน

ตาราง 7 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละโดยรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรอบ
ต่อการท่องเที่ยว ของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของ ชุมชนบริเวณใกล้เคียง
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านมีโอกาสแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวในอุทยานหรือไม่		
1.1 เปิดโอกาส (ถ้าไม่เปิดโอกาสการแสวงหารายได้ คือวิธีใด)		
1.1.1 จำหน่ายอาหาร	36	12.00
1.1.2 จำหน่ายของที่ระลึก	11	03.70
1.1.3 บริการการท่องเที่ยว	71	23.70
1.1.4 จำหน่ายอุปกรณ์การท่องเที่ยว	13	04.30
1.1.5 อื่นๆ	6	02.00
1.2 ไม่เปิดโอกาส (ถ้าไม่เปิดโอกาสให้แสวงหารายได้ เพราะเหตุใด)		
1.2.1 อุทยานแห่งชาติไม่อนุญาต	5	01.70
1.2.2 ยังขาดแนวทางที่ชัดเจน	93	31.00
1.2.3 ไม่ประสงค์จะแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยว	65	21.70
รวม	300	100.00
2. ท่านมีโอกาสได้เข้าร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาตินี้หรือไม่		
2.1 เปิดโอกาส(ถ้ามีโอกาสเข้าร่วม ท่านเข้าร่วมในตำแหน่งใด)		
2.1.1 สมาชิก	13	04.30
2.1.2 กรรมการ	0	00.00
2.1.3 ประธาน	0	00.00
2.1.4 บุคคลทั่วไป	16	05.30
2.1.5 อื่นๆ	0	00.00
2.2 ไม่เปิดโอกาส	271	90.30
รวม	300	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
3. ท่านมีส่วนร่วมในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยวหรือไม่		
3.1 มีส่วนร่วม	170	56.70
3.2 ไม่มีส่วนร่วม	130	43.30
รวม	300	100.00
4. ท่านมีปัญหาคความไม่เข้าใจกันระหว่างท่านกับอุทยานแห่งชาติหรือไม่		
4.1 มี	37	12.30
4.2 ไม่มี	263	87.70
รวม	300	100.00

จากตาราง 7 แสดงว่าชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ร้อยละ 54.70 ไม่มีโอกาสแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวในอุทยานฯ เนื่องจากยังขาดแนวทางที่ชัดเจนของอุทยานฯ ร้อยละ 90.30 ไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ แต่มีส่วนร่วมในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยว และไม่มีปัญหาคความไม่เข้าใจกันระหว่างกันกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

ตอนที่ 4 การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

1. การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน โดยรวมและรายด้าน

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานโดยรวมและรายด้าน

การจัดการการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับศักยภาพ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.94	0.50	ดี
2. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	4.10	0.52	ดี
3. ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว	3.51	0.63	ดี
4. ด้านความปลอดภัย	3.76	0.71	ดี
5. ด้านที่พักแรม	4.02	0.61	ดี
6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.41	0.79	ดี
7. ด้านข้อมูลข่าวสาร	3.58	0.74	ดี
รวม	3.76	0.51	ดี
ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.66	0.62	ดี
2. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	2.95	1.07	พอใช้
3. ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว	2.02	0.76	น้อย
4. ด้านความปลอดภัย	3.07	0.94	พอใช้
5. ด้านที่พักแรม	2.93	0.83	พอใช้
6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2.87	0.85	พอใช้
7. ด้านข้อมูลข่าวสาร	2.23	0.88	น้อย
รวม	2.82	0.59	พอใช้

จากตาราง 8 แสดงว่า การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว

ด้านความปลอดภัย ด้านที่พักแรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับดี ส่วนการจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานโดยภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับดี ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านที่พักแรม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว และด้านข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับน้อย

1.1 การจัดการการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับศักยภาพ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ	4.18	0.65	ดี
2. กิจกรรมน้ำตก	3.78	0.73	ดี
3. กิจกรรมเดินป่า	4.04	0.60	ดี
4. กิจกรรมส่องสัตว์	3.41	0.98	ดี
5. กิจกรรมดูนก ,ดูผีเสื้อ	4.30	0.63	ดีที่สุด
รวม	3.94	0.49	ดี
ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ	3.71	0.77	ดี
2. กิจกรรมน้ำตก	3.56	0.87	ดี
3. กิจกรรมเดินป่า	3.56	0.88	ดี
4. กิจกรรมส่องสัตว์	3.57	0.94	ดี
5. กิจกรรมดูนก ,ดูผีเสื้อ	3.92	0.81	ดี
รวม	3.66	0.61	ดี

จากตาราง 9 แสดงว่า การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กิจกรรมดูนก, คู่มือสื่อ อยู่ในระดับดีที่สุด กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมน้ำตก กิจกรรมเดินป่า และกิจกรรมส่องสัตว์ อยู่ในระดับดีส่วนการจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมน้ำตก กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมส่องสัตว์ และกิจกรรมดูนก , คู่มือสื่อ อยู่ในระดับดี

1.2 การจัดการการท่องเที่ยว ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การจัดการการท่องเที่ยว ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยว ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับศักยภาพ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	4.28	0.65	ดีที่สุด
2. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	4.16	0.60	ดี
3. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสงบและเป็นธรรมชาติ	4.17	0.62	ดี
4. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ	4.18	0.66	ดี
5. อัตราค่าเข้าชมสถานที่มีความเหมาะสม	3.73	0.76	ดี
รวม	4.10	0.52	ดี
ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	3.46	1.32	ดี
2. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	2.78	1.29	พอใช้
3. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสงบและเป็นธรรมชาติ	3.27	1.25	พอใช้
4. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ	2.90	1.41	พอใช้
5. อัตราค่าเข้าชมสถานที่มีความเหมาะสม	2.34	1.12	น้อย
รวม	2.95	1.06	พอใช้

จากตาราง 10 แสดงว่า การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานด้านสถานที่ท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับดีที่สุด สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด สถานที่ท่องเที่ยวมีความสงบและเป็นธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ และอัตราค่าเข้าชมสถานที่ที่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับดี

ส่วนการจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านสถานที่ท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับดี สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด สถานที่ท่องเที่ยวมีความสงบและเป็นธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ อยู่ในระดับพอใช้ และอัตราค่าเข้าชมสถานที่ที่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

1.3 การจัดการการท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยว ด้านคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับศักยภาพ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. การเดินทางสะดวกสบาย	3.76	0.69	ดี
2. มีป้ายบอกทางชัดเจน	3.40	0.73	พอใช้
3. ระยะเวลาในการเดินทางเหมาะสม	3.56	0.78	ดี
4. ถนนอยู่ในสภาพดี	3.34	0.86	พอใช้
รวม	3.51	0.63	ดี
ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. การเดินทางสะดวกสบาย	2.20	0.89	น้อย
2. มีป้ายบอกทางชัดเจน	2.00	0.96	น้อย
3. ระยะเวลาในการเดินทางเหมาะสม	2.04	1.06	น้อย
4. ถนนอยู่ในสภาพดี	1.82	0.87	น้อย
รวม	2.01	0.76	น้อย

จากตาราง 11 แสดงว่า การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเดินทางสะดวกสบาย และระยะเวลาในการเดินทางเหมาะสม อยู่ในระดับดี มีป้ายบอกทางชัดเจน และถนนอยู่ในสภาพดี อยู่ในระดับพอใช้

ส่วนการจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเดินทางสะดวกสบาย มีป้ายบอกทางชัดเจน ระยะเวลาในการเดินทางเหมาะสม และถนนอยู่ในสภาพดี อยู่ในระดับน้อย

1.4 การจัดการการท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย

การจัดการการท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับศักยภาพ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. มาตรการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	4.00	0.79	ดี
2. สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน	4.06	0.81	ดี
3. มีศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	3.61	0.84	ดี
4. มีหน่วยรักษาความปลอดภัยพอเพียง	3.66	0.82	ดี
5. มีหน่วยปฐมพยาบาลบริการ	3.48	0.82	ดี
รวม	3.76	0.70	ดี
ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. มาตรการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	3.17	0.98	พอใช้
2. สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิต,ทรัพย์สิน	3.15	1.06	พอใช้
3. มีศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	3.04	1.11	พอใช้
4. มีหน่วยรักษาความปลอดภัยพอเพียง	3.02	1.07	พอใช้
5. มีหน่วยปฐมพยาบาลบริการ	2.94	1.06	พอใช้
รวม	3.06	0.93	พอใช้

จากตาราง 12 แสดงว่า การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านความปลอดภัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามาตรการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว มีหน่วยรักษาความปลอดภัยพอเพียง และมีหน่วยปฐมพยาบาลบริการ อยู่ในระดับดี

ส่วนการจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านความปลอดภัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มาตรการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว มีหน่วยรักษาความปลอดภัยพอเพียง และมีหน่วยปฐมพยาบาลบริการ อยู่ในระดับพอใช้

1.5 การจัดการการท่องเที่ยว ด้านที่พักแรม

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยว ด้านที่พักแรม

การจัดการการท่องเที่ยว ด้านที่พักแรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับศักยภาพ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. สถานที่พักแรม มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ	4.17	0.75	ดี
2. ความสะอาดของที่พักแรม	4.12	0.65	ดี
3. การบริการที่พักได้มาตรฐาน	3.77	0.87	ดี
4. ที่พักแรมมีสถานที่ตั้งที่เหมาะสม	4.01	0.71	ดี
รวม	4.01	0.61	ดี
ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. สถานที่พักแรม มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ	2.99	0.96	พอใช้
2. ความสะอาดของที่พักแรม	3.07	1.00	พอใช้
3. การบริการที่พักได้มาตรฐาน	2.98	0.97	พอใช้
4. ที่พักแรมมีสถานที่ตั้งที่เหมาะสม	2.69	1.02	พอใช้
รวม	2.93	0.83	พอใช้

จากตาราง 13 แสดงว่า การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านที่พักแรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สถานที่พักแรม มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ ความสะอาดของที่พักแรม การบริการที่พักได้มาตรฐาน และที่พักแรมมีสถานที่ตั้งที่เหมาะสม อยู่ในระดับดี

ส่วนการจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านที่พักแรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สถานที่พักแรม มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ ความสะอาดของที่พักแรม การบริการที่พักได้มาตรฐาน และที่พักแรมมีสถานที่ตั้งที่เหมาะสม อยู่ในระดับพอใช้

1.6 การจัดการการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

การจัดการการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับศักยภาพ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. ความพอเพียงของห้องสุขา	3.81	0.90	ดี
2. ความสะอาดของห้องสุขา	3.87	0.94	ดี
3. ความพอเพียงของร้านอาหาร	2.97	1.03	พอใช้
4. การบริการโทรศัพท์และการติดต่อสื่อสาร	3.00	1.15	พอใช้
รวม	3.41	0.79	ดี
ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. ความพอเพียงของห้องสุขา	2.93	0.94	พอใช้
2. ความสะอาดของห้องสุขา	3.02	1.11	พอใช้
3. ความพอเพียงของร้านอาหาร	3.00	1.17	พอใช้
4. การบริการโทรศัพท์และการติดต่อสื่อสาร	2.53	1.03	พอใช้
รวม	2.86	0.85	พอใช้

จากตาราง 14 แสดงว่า การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพอเพียงของห้องสุขา และความสะอาดของห้องสุขา อยู่ในระดับดี ความพอเพียงของร้านอาหาร และการบริการโทรศัพท์และการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับพอใช้

ส่วนการจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกโดยภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพอเพียงของห้องสุขา ความสะอาดของห้องสุขา ความพอเพียงของร้านอาหาร และการบริการโทรศัพท์และการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับพอใช้

1.7 การจัดการการท่องเที่ยว ด้านข้อมูลข่าวสาร

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการการท่องเที่ยว ด้านข้อมูลข่าวสาร

การจัดการการท่องเที่ยว ด้านข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับศักยภาพ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	3.73	0.83	ดี
2. มีป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเหมาะสม	3.57	0.75	ดี
3. สื่อแผ่นพับ / ป้ายโฆษณาที่มีความเหมาะสม	3.44	0.94	ดี
รวม	3.58	0.74	ดี
ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	2.41	0.95	น้อย
2. มีป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเหมาะสม	2.22	0.92	น้อย
3. สื่อแผ่นพับ / ป้ายโฆษณาที่มีความเหมาะสม	2.06	0.97	น้อย
รวม	2.22	0.88	น้อย

จากตาราง 15 แสดงว่า การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านข้อมูลข่าวสารโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้านพบว่า ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม มีป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม และสื่อแผ่นพับ / ป้ายโฆษณาที่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับดี

ส่วนการจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านข้อมูลข่าวสารโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม มีป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม และสื่อแผ่นพับ / ป้ายโฆษณาที่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

2. ทักษะคติ ในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยว

2.1 ทักษะคติ ของเจ้าหน้าที่ ในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่อุทยาน ได้ให้ความเห็นว่า กิจกรรมท่องเที่ยวที่โดดเด่นที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน คือกิจกรรมดูนก ดูผีเสื้อ เนื่องด้วยเป็นอุทยานฯ ที่มีผืนป่าขนาดใหญ่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้มีพันธุ์นกและผีเสื้อมากมาย ซึ่งอาจถือได้ว่าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเป็นแหล่งดูนก ดูผีเสื้อที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย อันดับสองคือกิจกรรมการศึกษารธรรมชาติ ด้วยพื้นที่ขนาดใหญ่ของอุทยานฯ ความอุดมสมบูรณ์ของจุดท่องเที่ยวต่างๆ ความสวยงามของพื้นที่ ทำให้มีเส้นทางศึกษารธรรมชาติที่หลากหลายและเป็นที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งกลุ่มที่สนใจศึกษาพันธุ์และพันธุ์พืช จึงมีคำกล่าวที่ว่า จมมีคำกล่าวที่ว่า ถ้าอยากศึกษาไม้วงศ์พันธุ์ใหม่ๆ ต้องมาศึกษาที่แก่งกระจาน

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่อุทยาน ได้ให้ความเห็นว่า จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานคือ ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ทะเลหมอก ยอดพะเนินทุ่ง ที่เกิดจากแม่น้ำเพชรบุรีไหลผ่านกลางป่า ทำให้เกิดหมอกตลอดทั้งปี

ด้านการคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่อุทยาน โดยส่วนใหญ่กล่าวว่า เส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีความสะดวกสบายรถยนต์สามารถเดินทางเข้าถึงได้ง่าย ทั้งช่วงระยะเวลาในการเดินทางก็ไม่นานเกินไป อาจจะมีก็เพียงแต่สภาพถนนที่ขรุขระบ้าง แต่ก็ไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้สอย รวมถึงป้ายบอกทางต่างๆ ภายในอุทยานฯ อาจมีขรุขระบ้างก็จะเป็นเพียงเฉพาะในจุดที่เป็นทางเดินของสัตว์เท่านั้น

ด้านความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ กล่าวว่า อุทยานมีการให้ความสะดวกปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ทั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่คอยตรวจตรานักท่องเที่ยวบริเวณ สถานที่พักผ่อน หรือตามจุดท่องเที่ยวที่สำคัญ ต่างๆ โดยรอบอุทยาน

แห่งชาติแก่กระจาง ทั้งยังมีเจ้าหน้าที่คอยตรวจตราความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา

ด้านที่พักแรม เจ้าหน้าที่ กล่าวว่าสถานที่พักแรมภายในอุทยานฯ มีความสวยงามมีคุณภาพ มีความกลมกลืนกับสภาพโดยรอบ อีกทั้งมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวอีกด้วย เนื่องจาก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวจะนิยมพักค้างที่ลานกางเต็นท์มากกว่าเข้าบ้านพักของอุทยานฯ ซึ่งทางอุทยานฯเองก็ได้จัดสถานกางเต็นท์ที่ไว้หลายจุด ซึ่งก็ยังมี ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ ที่เพียงพอแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วย ทั้งสถานที่ที่อุทยานฯ จัดเตรียมไว้มีความเหมาะสมสะดวกสวยในการเดินทางและเป็นจุดที่ปลอดภัย

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่ กล่าวว่า สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่มีให้นักท่องเที่ยว ที่ทางอุทยานฯ มีได้แก่ห้องสุขา ที่มีเพียงพอต่อความต้องการ ทั้งจำนวนห้อง และความสะอาด ในเรื่องการสื่อสารทางอุทยานฯ มีจุดรับสัญญาณโทรศัพท์ให้นักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ แหล่งละ 1 จุดเนื่องจากสถานที่ต่างๆในอุทยานฯเป็นพื้นที่ป่าทำให้ยากต่อการตั้งเสาสัญญาณ

ด้านข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ กล่าวว่า ในเรื่องข้อมูลข่าวสารนั้นทางอุทยานฯ มีครบในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ที่มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความสะดวกแก่ผู้มาเยือน ตลอดเวลา ทั้งในเรื่องของ เอกสารแผ่นพับ ทางอุทยานฯก็มีการทำแจก รวมถึงยังมีการแจกกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆของอุทยานฯ ให้นักท่องเที่ยวอีกด้วย นอกจากนี้ ตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็มีป้ายแนะนำที่เหมาะสม สะดวกชัดเจน รวมถึงป้ายสื่อความหมายต่างๆตามเส้นทางท่องเที่ยวด้วย

2.2 ทิศนคติของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติแก่กระจาง

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนโดยส่วนใหญ่ กล่าวว่ากิจกรรมที่โดดเด่นของอุทยานฯ จะเป็น การดูนก ดูผีเสื้อ ดำน้ำที่อูมสมบูรณ์ทำให้มีนักท่องเที่ยวมาชมสายพันธุ์ก็ยังมีผีเสื้อมากมายตลอดเส้นทางขึ้นพะเนินทุ่ง ซึ่งจะได้ชมได้ชัดในช่วงหน้าฝนที่ทางอุทยานฯทำการปิดป่า ถ้าขับรถเส้น วังวน – พะเนินทุ่ง จะพบผีเสื้อตลอดทาง

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ชุมชนโดยส่วนใหญ่ กล่าวว่าสถานที่ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ไม่มีความโดดเด่น เพราะที่นักท่องเที่ยวรู้จัก จะเป็นในเรื่องของเขื่อนดินแก่กระจาง ที่อยู่ในบริเวณเดียวกัน นอกจากนี้อัตราค่าเข้าอุทยานฯ ยังมีราคาสูง และยังไม่

กิจกรรมที่ท่องเที่ยวมากนัก ฉะนั้นอุทยานฯ ความจัดกิจกรรมในการท่องเที่ยวให้มากกว่านี้ ให้สถานที่ท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น

ด้านการคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ชุมชน โดยส่วนใหญ่กล่าวว่า กาคมนคนภายในอุทยานฯ ควรมีการปรับปรุง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของถนนภายในอุทยานฯ ที่มีความชำรุดทรุดโทรม ซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้สอย อาทิ เส้นทาง บ้านกร่างขึ้นพะเนินทุ่ง ที่เป็นเขาลาดชัน อีกทั้งป้ายบอกทาง ไม่มีความชัดเจน สามารถมองเห็นได้ยากในเวลาเช้ามืด รวมถึงจุดแวะพักระหว่างทางเนื่องด้วยการเดินทางขึ้นเขาต้องใช้เวลาอันยาวนานอาจจะต้องมีจุดแวะพักให้มากกว่าเดิม และสามารถสังเกตเห็นได้ง่าย ทั้งจุดแวะพัก จุดชมวิว ควรเป็นที่จอดรถได้สะดวกมากขึ้น ไม่อันตรายเหมือนปัจจุบัน

ด้านความปลอดภัย ชุมชน กล่าวว่า อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ในเรื่องการตรวจตรา โดยมีเจ้าหน้าที่สอดส่องดูแล แต่อีกนัยเดียวกันก็ขาดหน่วยปฐมพยาบาลที่คอยอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวเพราะในปัจจุบันหน่วยพยาบาลที่ใช้ก็จะเป็นศูนย์ช่วยเหลือที่ชุมชนจัดขึ้น ซึ่งดำเนินการโดยกลุ่มชุมชนในพื้นที่

ด้านที่พักแรม ชุมชน กล่าวว่า ที่พักแรมในอุทยานฯ นั้นไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ช่วงเทศกาล หรือวันหยุดต่างๆ ซึ่งโดยรวมอุทยานมีบ้านพักน้อยกว่าปกติ เมื่อเทียบกับขนาดพื้นที่ของอุทยานฯ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาพักที่พักเอกชนบริเวณโดยรอบอุทยานฯ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ชุมชนกล่าวว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณอุทยานฯ นั้น มีแต่ไม่น่าจะเพียงพอต่อความต้องการใช้ เนื่องจากในบางจุดก็มีความชำรุดทรุดโทรม หรือเป็นที่อยู่ของแมลงต่างๆ ทำให้คนไม่กล้าเข้าไปใช้ นอกจากนี้ในเรื่องการสื่อสาร มีความเห็นว่าอุทยานฯ ควรปรับปรุงจัดรับสัญญาณให้ดีขึ้น เพราะจุดที่อุทยานกำหนดไว้ นั้นจะเป็นจุดที่ทำให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยวได้ง่าย เช่นริมผา บริเวณ กม 35 เป็นต้น

ด้านข้อมูลข่าวสาร ชุมชนส่วนใหญ่กล่าวว่า ในเรื่องข้อมูลข่าวสารที่ทางอุทยานฯ มีนั้นควรได้รับการปรับปรุงพัฒนา อาทิ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ที่ไม่มีความโดดเด่น น่าสนใจถ้าไม่บอกก็ไม่น่าทราบว่า มี นิทรรศการด้านใน นอกจากนี้ ในเรื่องของเอกสารท่องเที่ยวต่างๆ มีน้อย นอกจากนี้ในเรื่องป้ายสื่อความหมายต่างๆ หรือป้ายแนะนำสถานที่ มีความสวยงามจริง แต่รายละเอียดไม่ชัดเจน เช่นป้ายแสดงเส้นทางเดินป่าบริเวณ บ้านกร่าง ที่ยากต่อการเข้าใจ

ตอนที่ 5 ความเห็นในการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเห็นในการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ความเห็นในการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเห็นในการปรับปรุง
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางรถยนต์และทางเดินเท้า	3.53	1.29	มาก
2. ป้ายบอกการเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ	3.13	0.99	พอใช้
3. ความเหมาะสม ของสถานที่พักระหว่างทาง หรือจุดชมวิว	3.46	1.09	มาก
4. สถานที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ	3.41	1.11	มาก
5. ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ	3.37	0.97	พอใช้
6. ห้องสุขา	3.49	1.14	มาก
รวม	3.03	1.34	พอใช้
ชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน			
1. เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางรถยนต์และทางเดินเท้า	3.65	0.87	มาก
2. ป้ายบอกการเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ	3.67	0.90	มาก
3. ความเหมาะสม ของสถานที่พักระหว่างทาง หรือจุดชมวิว	3.72	0.84	มาก
4. สถานที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ	3.58	0.92	มาก
5. ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ	3.61	0.85	มาก
6. ห้องสุขา	2.86	1.15	พอใช้
รวม	2.85	1.23	พอใช้

จากตาราง 16 แสดงว่า ความเห็นในการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางรถยนต์และ

ทางเดินเท้า ความเหมาะสม ของสถานที่พักระหว่างทาง หรือจุดชมวิว สถานที่ที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ และห้องสุขา อยู่ในระดับควรปรับปรุง ป้ายบอกการเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และ ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ อยู่ในระดับพอใช้

ส่วนความเห็นในการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางรถยนต์และทางเดินเท้า ป้ายบอกการเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ สมควรปรับปรุง ของสถานที่พักระหว่างทาง หรือจุดชมวิว สถานที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ และ ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ อยู่ในระดับดี ส่วนห้องสุขา อยู่ในระดับพอใช้

ตาราง 17 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่และชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการจัดการต่างกัน มีความคิดเห็นการบริหารจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานต่างกัน

เปรียบเทียบความคิดเห็น	เจ้าหน้าที่		ชุมชน		t	p
	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.94	0.50	3.66	0.62	-3.93	0.38
2. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	4.10	0.52	2.95	1.07	-9.90	0.00*
3. ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว	3.51	0.63	2.02	0.76	16.92	0.08
4. ด้านความปลอดภัย	3.76	0.71	3.07	0.94	-6.49	0.00*
5. ด้านที่พักแรม	4.02	0.61	2.93	0.83	-11.43	0.00*
6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.41	0.79	2.87	0.85	-5.38	0.03*
7. ด้านข้อมูลข่าวสาร	3.58	0.74	2.23	0.88	-13.23	0.62
โดยรวม	3.76	0.51	2.82	0.59	-13.68	0.27

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่ และ ชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่ง

กระจาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านที่พักแรม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนโดยภาพรวมและคู่อื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจางต่างกันในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

เปรียบเทียบความคิดเห็น	เจ้าหน้าที่		ชุมชน		t	p
	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D.		
1. กิจกรรมการศึกษารวมชาติ	4.18	0.65	3.71	0.77	5.23	0.07
2. กิจกรรมน้ำตก	3.78	0.73	3.56	0.87	2.15	0.03*
3. กิจกรรมเดินป่า	4.04	0.60	3.56	0.88	4.92	0.00*
4. กิจกรรมส่องสัตว์	3.41	0.98	3.57	0.94	-1.36	0.84
5. กิจกรรมดูนก ,ดูผีเสื้อ	4.30	0.63	3.92	0.81	4.14	0.80
โดยรวม	3.94	0.50	3.66	0.62	3.93	0.38

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 18 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่ และ ชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาง มีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาง ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในเรื่องกิจกรรมน้ำตก และกิจกรรมเดินป่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนโดยภาพรวมและคู่อื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานต่างกันในด้านสถานที่ท่องเที่ยว

เปรียบเทียบความคิดเห็น	เจ้าหน้าที่		ชุมชน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	4.28	0.65	3.46	1.32	5.63	0.00*
2. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	4.16	0.60	2.78	1.29	9.82	0.00*
3. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสงบและเป็นธรรมชาติ	4.17	0.62	3.27	1.25	6.52	0.00*
4. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียง	4.18	0.66	2.90	1.41	8.32	0.00*
5. อัตราค่าเข้าชมสถานที่มีความเหมาะสม	3.73	0.76	2.34	1.12	11.06	0.00*
โดยรวม	4.10	0.52	2.95	1.07	9.90	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 19 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่ และ ชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านสถานที่ท่องเที่ยว โดยภาพรวมและรายด้านในเรื่องความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด สถานที่ท่องเที่ยวมีความสงบและเป็นธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก และอัตราค่าเข้าชมสถานที่มีความเหมาะสม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 20 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต่างกันในด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว

เปรียบเทียบความคิดเห็น	เจ้าหน้าที่		ชุมชน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การเดินทางสะดวกสบาย	3.76	0.69	2.20	0.89	15.22	0.22
2. มีป้ายบอกทางชัดเจน	3.40	0.73	2.00	0.96	12.74	0.92
3. ระยะเวลาในการเดินทางเหมาะสม	3.56	0.78	2.04	1.06	12.57	0.00*
4. ถนนอยู่ในสภาพดี	3.34	0.86	1.82	0.87	14.59	0.75
โดยรวม	3.51	0.63	2.02	0.76	16.92	0.08

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 20 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่ และ ชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว ในเรื่องระยะเวลาในการเดินทางเหมาะสม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนโดยภาพรวมและคู่อื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต่างกันในด้านความปลอดภัย

เปรียบเทียบความคิดเห็น	เจ้าหน้าที่		ชุมชน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มาตรการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	4.00	0.79	3.17	0.98	7.29	0.00*
2. สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน	4.06	0.81	3.15	1.06	7.47	0.00*

ตาราง 21 (ต่อ)

เปรียบเทียบความคิดเห็น	เจ้าหน้าที่		ชุมชน		t	p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.		
3. มีศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	3.61	0.84	3.04	1.11	4.50	0.00*
4. มีหน่วยรักษาความปลอดภัยพอเพียง	3.66	0.82	3.02	1.07	5.17	0.00*
5. มีหน่วยปฐมพยาบาลบริการ	3.48	0.82	2.94	1.06	4.44	0.00*
โดยรวม	3.76	0.71	3.07	0.94	6.49	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 21 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่ และ ชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมและรายด้าน ในเรื่องมาตรการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว มีหน่วยรักษาความปลอดภัยพอเพียง และมีหน่วยปฐมพยาบาลบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 22 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต่างกันในด้านที่พักแรม

เปรียบเทียบความคิดเห็น	เจ้าหน้าที่		ชุมชน		t	p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานที่พักแรม มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ	4.17	0.75	2.99	0.96	10.68	0.00*
2. ความสะอาดของที่พักแรม	4.12	0.65	3.07	1.00	9.35	0.00*
3. การบริการที่พักได้มาตรฐาน	3.77	0.87	2.98	0.97	6.95	0.08
4. ที่พักแรมมีสถานที่ตั้งที่เหมาะสม	4.01	0.71	2.69	1.02	11.54	0.00*
โดยรวม	4.02	0.61	2.93	0.83	11.43	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 22 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่ และ ชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ด้านที่พักแรม โดยภาพรวมและรายด้าน ในเรื่องสถานที่พักแรม มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ ความสะอาดของที่พักแรม และที่พักแรมมีสถานที่ตั้งที่เหมาะสม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนโดยภาพรวมและคู่อื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 23 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ต่างกัน ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

เปรียบเทียบความคิดเห็น	เจ้าหน้าที่		ชุมชน		t	p
	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D.		
1. ความพอเพียงของห้องสุขา	3.81	0.90	2.93	0.94	7.88	0.16
2. ความสะอาดของห้องสุขา	3.87	0.94	3.02	1.11	6.60	0.00*
3. ความพอเพียงของร้านอาหาร	2.97	1.03	3.00	1.17	-0.24	0.00*
4. การบริการโทรศัพท์และการติดต่อสื่อสาร	3.00	1.15	2.53	1.03	3.67	0.12
โดยรวม	3.41	0.79	2.87	0.85	5.38	0.03*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 23 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่ และ ชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมและรายด้าน ในเรื่องความสะอาดของห้องสุขา และความพอเพียงของร้านอาหาร แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความพอเพียงของห้องสุขา และการบริการ การติดต่อสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 24 แสดงผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชุมชนมีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานต่างกัน ในด้านข้อมูลข่าวสาร

เปรียบเทียบความคิดเห็น	เจ้าหน้าที่		ชุมชน		t	p
	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D.		
1. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	3.73	0.83	2.41	0.95	11.86	0.24
2. มีป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเหมาะสม	3.57	0.75	2.22	0.93	12.63	0.34
3. สื่อแผ่นพับ / ป้ายโฆษณามีความเหมาะสม	3.44	0.95	2.06	0.97	11.92	0.13
โดยรวม	3.58	0.74	2.23	0.88	13.23	0.62

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 24 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างระหว่างเจ้าหน้าที่ และ ชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีความคิดเห็นการบริหารพัฒนาการจัดการบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งด้านข้อมูลข่าวสาร โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจมองได้ว่า เจ้าหน้าที่และชุมชน มีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

บทที่ 5

บทสรุป

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการบริหารการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีปัญหาในการทำวิจัยที่ว่า หากประสงค์ที่จะพัฒนาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีความยั่งยืนสามารถทำได้อย่างไร โดยการให้ชุมชนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงปัญหาด้านการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว ของอุทยานแห่งชาติ และให้ทราบถึงทัศนคติของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งเจ้าหน้าที่ ชุมชน ที่อยู่อาศัยโดยรอบ ต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เพื่อสร้างการพัฒนาการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานที่มีประสิทธิภาพ

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ที่สามารถตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วนอย่างเหมาะสม อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีคุณภาพ โดยมีการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการศึกษา ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล แบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ และชุมชน

ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ สรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 26-33 ปี นับถือศาสนาพุทธ และส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ระดับบริหารมีการศึกษาระดับปริญญาตรี และเจ้าหน้าที่พิทักษ์มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอายุการทำงานที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมากกว่า 8 ปี

ข้อมูลทั่วไปของชุมชน สรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่างของชุมชนบริเวณโดยรอบอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานโดยรอบจะเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 34-41 ปี นับถือศาสนาพุทธสถานภาพในครัวเรือนเป็นผู้อาศัย(คู่สมรส/บุตร/ญาติ) มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเป็นคนในพื้นที่ ที่อยู่อาศัยดั้งเดิม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ คิดว่าอุปสรรคในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ บริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานคือ ชาวบ้านหรือ ชุมชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือน้อย และอุทยานฯ เคยจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่ชุมชน และระบุว่าเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยรอบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการพิทักษ์ เช่น การดับไฟป่า และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ของอุทยานแห่งชาติ

ชุมชนส่วนใหญ่คิดว่าจุดเด่นของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน คือ ทัศนียภาพ และวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม ความหลากหลายของสัตว์ป่า ความสมบูรณ์ของป่าไม้ และความสวยงามของน้ำตกตามลำดัด โดยชุมชนไม่เคยใช้ประโยชน์หรือทำกิจกรรมกับพื้นที่ป่าสงวน แต่อยู่อยู่ในเขตพื้นที่เอกสารสิทธิ์ (ที่ดินทำกิน) และยังคงคิดว่าปัญหาในการอนุรักษ์ทรัพยากรของอุทยานฯ คือ ภาครัฐขาดความเอาใจใส่ในการแก้ปัญหาต่างๆ อีกทั้งยังอยากให้ หน่วยงานรัฐเปิดโอกาสในการอนุรักษ์ทรัพยากรมากขึ้น อีกทั้งยังอยากได้ความรู้จากเจ้าหน้าที่อุทยานฯ ในการรักษาหรือให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด หรือ พัฒนาอุทยานฯ ให้ดีขึ้น เนื่องจาก ชุมชนส่วนใหญ่ ไม่มีส่วนร่วมในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยระบุว่า การเปิดโอกาสให้เข้าร่วมนั้น จะทำการโดยผ่านกำนันหรือ ผู้ใหญ่เพียงด้านเดียวเท่านั้น โดยเพียงแค่การให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว แต่ไม่เคยจัดกิจกรรมที่ให้ชาวบ้านทั่วไปเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบ ต่อการท่องเที่ยวของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ระบุว่าทางอุทยานเปิดโอกาสให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการด้านนักท่องเที่ยว และ จำหน่ายของที่ระลึก อุปกรณ์การท่องเที่ยวและ ให้บริการการท่องเที่ยวต่างๆ ตามลำดัด เปิดโอกาสให้แก่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยว แต่ปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับชุมชนที่อยู่โดยรอบก็ยังคงอยู่

ข้อมูลของชุมชน ระบุว่าอุทยานฯ เปิดโอกาสให้ชุมชนแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวในอุทยานฯ โดยการขายอาหาร แต่ส่วนใหญ่ก็จะมีส่วนเกี่ยวข้องในการแสวงหารายได้ ซึ่งทางอุทยานเองก็ไม่ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานฯ ทำให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตอนที่ 4 การจัดการการท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

1 ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว

ส่วนเจ้าหน้าที่ และชุมชน สรุปผลได้ว่า ศักยภาพในด้านกิจกรรมท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติอยู่ในระดับดี ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กิจกรรมที่ถือเป็นจุดเด่นของอุทยานฯ คือ การดูนกดูผีเสื้อ กิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติ เทียน้ำตก เดินป่า และส่องสัตว์ตามลำดัด ในส่วนด้านแหล่งท่องเที่ยว ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ถือว่าดีที่สุดในสภาวะและความสงบเป็นธรรมชาติ รองลงมาตามลำดับ

2 ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

ส่วนเจ้าหน้าที่ สรุปผลได้ว่า ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานฯ โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นจุดเด่นที่สุด รองลงมาคือ ความสงบและเป็นธรรมชาติ ซึ่งเสี่ยงเป็นที่รู้จัก ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเข้าชมสถานที่ต่างๆ มีความเหมาะสม ตามลำดับ

ส่วนชุมชน สรุปผลได้ว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถ้าพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี แต่ความสงบ ความมีชื่อเสียงและความสะอาดของสถานที่ อยู่ในระดับพอใช้ นอกจากนี้ อัตราค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวนั้น อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง โดย ชุมชนให้เหตุผลว่า ค่าเข้าอุทยานนั้นสูงเกินไปสำหรับคนในพื้นที่ เนื่องจาก จำนวนความถี่ในการเดินทาง ที่มีบ่อยมากกว่านักท่องเที่ยว ซึ่งคนในชุมชนส่วนใหญ่ใช้เส้นทางอุทยานฯ ในการเดินทางเข้าไปเยี่ยมญาติที่อยู่ใน เขตป่าสงวน หรือเป็นทางผ่านข้ามไปอีกด้านหนึ่งของอุทยานฯ

3 ด้านการคมนาคมเข้าแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนเจ้าหน้าที่ สรุปผลได้ว่า ศักยภาพของการคมนาคมในอุทยานนั้น โดยภาพรวมถือว่าอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า การเดินทางสะดวกสบาย และระยะเวลาในการเดินทางอยู่ในระดับดี แต่ป้ายบอกทางและถนนในอุทยานฯ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนนี้ว่า สภาพถนนของอุทยานฯ นั้นเหมาะสำหรับเจ้าหน้าที่ ที่ใช้เส้นทางเพื่อ ศึกษาธรรมชาติ แต่ไม่เหมาะสำหรับ ชุมชนและนักท่องเที่ยว ที่จะเดินทางเข้ามา มากนั้น อีกทั้ง ป้ายบอกทางสถานที่ต่างๆ ในบางแห่งความปรับปรุงให้ชัดเจนมากขึ้น

ส่วนชุมชน สรุปผลได้ว่า ศักยภาพของการคมนาคมนั้น โดยภาพรวมถือว่าอยู่ในระดับปรับปรุง ซึ่งควรจะมีการปรับปรุงในทุกด้าน ทั้ง สภาพถนน ป้ายบอกทาง ระยะเวลาในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว โดยให้เหตุผลเพิ่มเติมในส่วนนี้ว่า สภาพถนนในอุทยานฯ ขรุขระ

โทรในบางส่วน อีกทั้งป้ายบอกทางที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม รวมถึงจำนวนป้ายบอกทางนั้นน้อย ทำให้ ไม่ทราบว่า ระยะทางเท่าไร ถึงจะเดินทางถึง

4 ด้านความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนเจ้าหน้าที่ สรุปผลได้ว่า ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มาตรการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับดี อีกทั้ง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ก็มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีศูนย์ให้ความช่วยเหลือตามจุดต่าง มีหน่วยปฐมพยาบาล โดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ทางอุทยานฯ มีมาตรการสร้างความปลอดภัยแก่ผู้ที่เข้ามาในเขตอุทยานฯ โดยมีเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ หรือให้ข้อมูลตามจุดท่องเที่ยวที่สำคัญต่างๆ บริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ส่วนชุมชน สรุปผลได้ว่า ความปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปรับปรุง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มาตรการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์ให้ความช่วยเหลือตามจุดต่าง มีหน่วยปฐมพยาบาลควรได้รับการปรับปรุง โดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าหน่วยปฐมพยาบาลส่วนใหญ่จะเป็นของ ชุมชนที่สร้างไว้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชาวบ้าน โดยที่อุทยานฯ ไม่เคยได้จัดหน่วยปฐมพยาบาลเอง

5 ด้านที่พักแรม

ส่วนเจ้าหน้าที่ สรุปผลได้ว่า ด้านที่พักโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สถานที่พักแรมของอุทยานมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ อีกการบริการและมาตรฐานก็อยู่ในระดับดี อีกทั้งยังอยู่ในสถานที่ที่มีความเหมาะสมด้วย

ส่วนชุมชน สรุปผลได้ว่า ด้านที่พักโดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ โดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมตามรายด้านว่า สถานที่พักแรมในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ไม่จํานวนน้อยไม่ค่อยเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว อีกทั้งความสะอาดและการบริการ อยู่ในระดับทั่วไป

6 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ส่วนเจ้าหน้าที่ สรุปผลได้ว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอุทยานฯโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพอเพียงและความสะอาดของห้องสุขา อยู่ในระดับดี แต่ความพอเพียงของร้านอาหาร และการบริการโทรศัพท์และการติดต่อสื่อสารในอุทยานฯ อยู่ในระดับพอใช้ โดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ร้านอาหารของอุทยานฯ มีจํานวนน้อย ไม่สามารถรองรับเมื่อมีนักท่องเที่ยวจํานวนมากได้ อีกทั้งการสื่อสารในอุทยานฯ ค่อนข้างยากลำบาก เนื่องจากมีสัญญาณโทรศัพท์น้อย

ส่วนชุมชน สรุปผลได้ว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอุทยานฯโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าห้องสุขา ร้านอาหารมีจํานวนไม่เพียงพอต่อ

ความต้องการ โดยเฉพาะด้านการติดต่อสื่อสาร ค่อนข้างยากลำบาก โดยสามารถให้ระบบโทรศัพท์ ได้เพียงบางระบบเท่านั้น

7 ด้านข้อมูลข่าวสาร

ส่วนเจ้าหน้าที่ สรุปผลได้ว่า ด้านข้อมูลข่าวสารโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม อีกทั้งอุทยานยังมีป้าย แนะนำแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และมีสื่อแผ่นพับที่แนะนำสถานที่เที่ยวในอุทยานฯ

ส่วนชุมชน สรุปผลได้ว่า ด้านข้อมูลข่าวสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับปรับปรุง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และสื่อแผ่นพับ ต่างๆ ไม่มีความเหมาะสมนัก โดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวไม่มีความดึงดูด อีกทั้งป้ายและสื่อแผ่นพับต่างๆ ไม่มีความเหมาะสม อาทิ แผ่นพับต่างๆ มีรายละเอียดสถานที่ท่องเที่ยวที่น้อยเกินไป ดูแล้วเข้าใจยาก อีกทั้งป้ายแนะนำสถานที่ต่างๆ บอกทางไม่ชัดเจน ทำให้ยากในการสื่อสาร

ตอนที่ 5 ความเห็นในการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน

ส่วนเจ้าหน้าที่ สรุปผลได้ว่า การปรับปรุงสถานที่ภายในอุทยานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางรถยนต์และทางเท้า ความเหมาะสมของสถานที่พักระหว่างทาง จุดชมวิวต่างๆ รวมทั้งสถานที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ ควรได้รับการปรับปรุงมาก ป้ายการเดินทางสถานที่ที่ เที่ยวต่างๆ และข้อมูลสถานที่ที่ เที่ยวต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า จุดที่อุทยานฯ ควรปรับปรุงคือเส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในบางเส้นทางก็ได้ทำการปิดลง แต่เมื่อพื้นที่อุทยานกว้างเกินที่จะควบคุมคนทุกคนที่เข้ามาในอุทยานฯ ได้ อาจมีการเดินทางลัด ไปตามทางเดินสัตว์ซึ่งอาจเกิดอันตรายได้ นอกจากนี้ สถานที่จอดรถบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานฯ ไม่มีความเพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนผู้คนที่เดินทางเข้ามา ซึ่งควรจะมีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวด้วย หรือออกกฎกำหนดให้เหมาะสม

ส่วนชุมชน สรุปผลได้ว่า การปรับปรุงสถานที่ภายในอุทยานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางรถยนต์ และทางเดินเท้า ป้ายบอกการเดินทางสถานที่ที่ท่องเที่ยวต่างๆ ความเหมาะสมของสถานที่พักระหว่างทาง รวมทั้งจุดชมวิว และสถานที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ รวมถึงข้อมูลสถานที่ที่ เที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ อยู่ในระดับควรปรับปรุงมาก โดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ค่อนข้างลำบากเนื่องจากป้ายบอกทางต่างๆ ไม่ชัดเจน อีกทั้งความ

เหมาะสมของสถานที่แหวะพักหรือจุดชมวิวดังๆ สังเกตได้ยาก และอันตรายในการจอดรถ นอกจากนั้นสถานที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว ค่อนข้างมีจำนวนที่จำกัด อีกทั้งเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้นทำให้ต้องไปจอดตามไหล่ทางซึ่งจะอันตรายมาก นอกจากนี้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวต่างๆไม่ชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ทราบว่าเมื่อเดินทางเข้าไปแล้วจะได้พบเห็นอะไรหรือไม่กล้าที่จะเดินทาง

อภิปรายผล

จากการศึกษาการดำเนินงานด้านการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานพบว่า การจัดการการท่องเที่ยวในเขตอุทยานสามารถแบ่งได้ ดังนี้

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมท่องเที่ยวที่โดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ คือ กิจกรรมการดูนกดูผีเสื้อ กิจกรรมการศึกษารวมชาติ เทียน้ำตก เดินป่าตามลำดัด เนื่องจาก อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเป็นป่า มีความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องทรัพยากร ทั้งยังเป็นอุทยานฯที่มีพื้นที่ป่า ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ทำให้เกิดความหลากหลายทั้งพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว สามารถสรุปได้ว่า สถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานนั้นมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์โดดเด่น แต่ขาดในเรื่องของการพัฒนาให้สถานที่ท่องเที่ยวนั้น ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว

ด้านการคมนาคม สามารถสรุปได้ว่า เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานนั้นมีสภาพถนนที่ชำรุดทรุดโทรมในบางช่วงของเส้นทาง อีกทั้งป้ายสื่อความหมายยังไม่มีความชัดเจนรวมถึงป้ายบอกทางต่างๆภายในอุทยานฯ ที่มีความชำรุดทรุดโทรม

ด้านความปลอดภัย สามารถสรุปได้ว่า อุทยานฯมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่คอยให้ความสะดวกและข้อมูล อยู่ตามจุดท่องเที่ยวที่สำคัญต่างๆ แต่จะขาดหน่วยพยาบาล ที่คอยอำนวยความสะดวกเหลือนักท่องเที่ยว แต่นักท่องเที่ยวจะได้รับการอำนวยความสะดวกเรื่องความปลอดภัยโดยชุมชนในท้องที่บริเวณใกล้เคียงในการให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

ด้านที่พักแรม สามารถสรุปได้ว่า ที่พักแรมของอุทยานฯ นั้นจะเน้นในเรื่องของลานกางเต็นท์ที่มีบริการอยู่หลายจุดในเขตอุทยานฯ แต่บ้านพักนั้นจะมีจำนวนจำกัดเพียง 5-10หลัง ซึ่งจะมีปัญหาสถานที่พักไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูท่องเที่ยวต่างๆ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถสรุปได้ว่าอุทยานฯ มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ได้แก่ ห้องน้ำ ห้องสุขา ที่ทิ้งขยะ ซึ่งจะอยู่ในจุดท่องเที่ยวสำคัญภายในอุทยานฯ แต่สิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกพื้นฐานนั้นมีความชำรุดในบางจุด ซึ่งทำให้เกิดความไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของผู้ที่มาภายในอุทยานฯ นอกจากนี้การสื่อสารภายในอุทยานฯ ทำได้ยากเนื่องด้วยเป็นพื้นที่ป่าทำให้มีจุดรับสัญญาณในแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนจำกัด

ด้านข้อมูลข่าวสาร สามารถสรุปได้ว่า อุทยานฯ แห่งชาตินั้นมีบริการด้านข้อมูลข่าวสารที่ทางอุทยานฯ มีให้บริการแก่นักท่องเที่ยว อาทิ แผ่นพับที่อุทยาน ป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ไม่มีความเหมาะสม โดยสื่อแผ่นพับ มีรายละเอียดสถานที่ท่องเที่ยวสั้นเกินไป ซึ่งยากต่อการเข้าใจ อีกทั้งป้ายแนะนำสถานที่ต่างๆ ออกทางไม่ชัดเจน ทำให้ยากในการสื่อสาร

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถสรุปผลได้ว่า ชุมชนไม่เคยใช้ประโยชน์หรือทำกิจกรรมกับพื้นที่ป่าสงวน แต่อยู่อยู่ในเขตพื้นที่เอกสารสิทธิ์(ที่ดินทำกิน) และยังคงคิดว่าปัญหาในการอนุรักษ์ทรัพยากรของอุทยานฯ คือ ภาครัฐขาดความเอาใจใส่ในการแก้ปัญหาต่างๆ อีกทั้งยังอยากได้หน่วยงานรัฐเปิดโอกาสในการอนุรักษ์ทรัพยากรมากขึ้น อีกทั้งยังอยากได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่อุทยานฯ ในการรักษาหรือให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด หรือ พัฒนาอุทยานฯ ให้ดีขึ้น เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่ ไม่มีส่วนร่วมในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ

การพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน

จากการศึกษากระบวนการจัดการของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานสามารถสรุปผลได้ 5 ด้านตามแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติได้ดังนี้

ด้านการป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ ทางอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานได้จัดให้มีการลาดตระเวนโดยรอบพื้นที่ ทั้งบริเวณอ่างเก็บน้ำพื้นที่ป่า และเส้นทางโดยรอบ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ซึ่งจากหลักการจัดการการอนุรักษ์นั้น จะต้องมีการดูแลรักษาทรัพยากร ครอบคลุมถึงการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากผู้ใช้ประโยชน์ และจากพฤติกรรมทำลายของนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ (ดร.ชนัน เอมพันธุ์, 2539) ดังนั้นอุทยานฯ จึงมีการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าและการล่าสัตว์ป่าของชุมชนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังรวมถึงการพัฒนาถนน ทั้งทางรถยนต์และทางเดินเท้าในเส้นทางศึกษาธรรมชาติต่างๆ เพื่อเป็นการกำหนดเส้นทางในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มิให้เกิดอันตรายแก่ผู้ที่เดินทางเข้าไป สำหรับเส้นทางรถยนต์ภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีการแบ่งภาคส่วนการรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และ กรมทางหลวง ทั้งนี้ยังจัดโครงการมอบความรู้ด้านการดับไฟป่า แก่บุคลากรและชุมชนในการอนุรักษ์ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานฯ

ด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางด้านวิชาการ ทางอุทยานฯได้มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติเพิ่มเติม ทั้งยังจัดโครงการสร้างความรู้บุคลากรในด้านต่างๆ รวมถึงโครงการให้ความรู้ในการบริการนักท่องเที่ยวอีกด้วย แต่เป็นการกำหนดการบริการโดยทั่วไป เช่นการบอกทางการให้ข้อมูลท่องเที่ยวในบางจุด ทั้งยังมีแผนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้เจ้าหน้าที่มีการศึกษาดูงานนอกพื้นที่ แต่มีการศึกษางานในส่วนบริหารเท่านั้น

ด้านการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยว โดยส่งเสริมการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างๆ โดยมีความมุ่งหวังให้อุทยานฯ เป็นต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีมาตรฐานไม่ว่าจะเป็นโครงการนำขยะคืนถิ่น ที่จะมีการแจกถุงขยะให้แก่นักท่องเที่ยวก่อนที่จะเดินทางขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ แต่การแจกถุงนั้น จะให้เฉพาะผู้ที่ค้างคืนเท่านั้น แต่สำหรับผู้ที่ไม่ได้พักค้าง จะไม่มีการแจกถุงให้ นอกจากมีการร้องขอเท่านั้น ซึ่งอาจทำให้มีขยะอยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยวบ้าง เพราะ ในสถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานนั้น ไม่มีถังขยะ แต่จะต้องนำ ขยะมาทิ้งบริเวณเขาสยามยอด หรือบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด้านล่าง อีกทั้งยังมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่เที่ยวต่างๆ ลานการเดินที่ ห้องน้ำ การจัดทำน้ำประปาบริเวณลานกางเต็นท์ต่างๆ และอุทยานฯ ยังสร้างโครงการพัฒนาป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมายต่างๆ ให้เพิ่มมากขึ้น แต่จากการสำรวจพบว่าป้ายบอกทางต่างๆ ภายในอุทยานฯ ไม่มีความชัดเจน สภาพชำรุดทรุดโทรม อยู่ในจุดที่ยากแก่การมองเห็น มีต้นไม้บังบังวิสัยทัศน์ในการมองของผู้ขับรถ ทั้งป้ายสื่อความหมายต่างๆ ในบางจุดยังไม่มีความชัดเจน ทำให้ยากในการเข้าใจ ทั้งยังมีโครงการพัฒนาสื่ออินทราทัศน์ที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติ เพิ่มขึ้นแต่ยังขาดสิ่งนำดึงดูดให้ผู้คนให้ความสนใจนอกจากนี้ทางอุทยานฯ ได้วางโครงการจัดอุปกรณ์กู้ภัยต่างๆ เพื่อใช้ตามแหล่งท่องเที่ยวและเพื่อรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักท่องเที่ยว ทั้งการจ้างคนรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวแต่ยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อพื้นที่บริการที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานที่มี

ด้านการบริหารและจัดการองค์กร ทางอุทยานฯได้มีการจัดกองทุนยังชีพ สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่เจ้าหน้าที่ อีกทั้งยังมุ่งการสร้างสวัสดิการ และสร้างองค์ความรู้ที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่ในอุทยาน รวมถึงการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถอีกด้วย ซึ่งถือเป็นการสร้างศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพที่ดี

ด้านการจัดการอุทยานแห่งชาติโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ทางอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานได้มีการจัดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้แก่ชาวบ้านรอบเขตอุทยานฯ เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับอุทยานฯ และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้แก่ชุมชน ทั้งยังจัดเวทีชาวบ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งทางปฏิบัตินั้นอุทยานฯทำได้เพียงสร้างองค์ความรู้ผ่านกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล ในการเข้าใจถึง

ความรู้ด้านต่างๆ แต่ขาดการลงทุนที่จริงที่ทำการสื่อสารโดยตรงกับชาวบ้าน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่และชุมชนในเรื่องกฎระเบียบของอุทยานฯ อยู่บ่อยครั้ง

จากการศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่และชุมชน ต่อการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านการป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ พบว่าสภาพเส้นทางท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จากถนนสายหลัก บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอยู่ในสภาพดี แต่บริเวณเส้นทางท่องเที่ยวสาย กม.36 วังวน – ทอทิพย์ พบว่ามีความชำรุดทรุดโทรมเป็นอันมาก อันก่อให้เกิดอันตรายต่อนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้เส้นทางต่างๆ อีกทั้งระหว่างทางของเส้นทางสายนี้ยังเป็นเส้นทางเดินทางของสัตว์ป่า (ทางสัตว์ผ่าน) ซึ่งถ้าเส้นทางเดินทางนั้นเป็นไหล่เขา อาจเกิดการพังทลายลงอีกทำให้เกิดอันตรายแก่คนและสัตว์ได้ จุดแวะพักระหว่างทาง มีความชำรุดและเต็มไปด้วยต้นไม้ ไม่เหมาะที่จะเป็นจุดแวะด้วยพื้นที่การจอดรถที่ต้องจอดบริเวณไหล่ทาง ศาลาพักที่ชำรุด แต่ถนนในอุทยานฯ นั้นไม่เหมาะที่จะจอดรถเพราะถนนมีความแคบและเป็นการเดินทางเดียว บ้ายบอกทางต่างๆภายในอุทยานฯ ไม่มีความชัดเจน สภาพชำรุดทรุดโทรม อยู่ในจุดที่ยากแก่การมองเห็น มีต้นไม้บดบังวิสัยทัศน์ในการมองของผู้ขับรถ สถานที่จอดรถไม่เพียงพอต่อความต้องการ(ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยว) ตัวอย่างเช่น กม.35 ลานจอดรถสามารถจอดได้ไม่เกิน 12 คันทำให้ ต้องไปจอดตามไหล่ทาง ซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายได้ เนื่องจากไหล่ทางนั้นมีความลาดชันมาก

ด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางด้านวิชาการ พบว่าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าวิจัย แต่ยังคงเรื่องหน่วยงานที่สนับสนุนโดยตรงจากหน่วยงานภายในอุทยานฯ ซึ่งการศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่องของทรัพยากรนั้นมีเพียงพอต่อการพัฒนา ยังขาดในเรื่องของวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงการเข้าถึงชุมชนให้ช่วยกันพัฒนาอุทยานฯ มากขึ้นอีก ประเด็นที่ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเนื่องด้วยมีความต้องการที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานฯ ก็ควรควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยต้องทำในระดับที่ควบคุมได้ กรณีเช่น อุทยานต้องการจะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ให้คงอยู่ในสภาพเดิม ชุมชนต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ชาวบ้านดีขึ้น ควรจะทำการระดมความคิดเห็นทั้งในส่วนของชุมชนและอุทยานฯ อาจให้สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น แต่ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ด้านการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยว โดยภาพรวมพบว่าเส้นทางคมนาคมภายในอุทยานฯ ค่อนข้างชำรุดทรุดโทรม เนื่องจากถนนลาดยางสลับกับถนนลูกรังเป็นบางช่วง และเป็นหลุมบ่อ ทำให้ยากต่อการเข้าถึงตัวแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้พบว่า ควรจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย

ในทุกแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีการพักผ่อน ปรับปรุงระบบน้ำใช้ให้เพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยวและมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับต่อพื้นที่ให้บริการตลอดจนมีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกระจายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อลดความแออัดของนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลที่มีวันหยุดติดต่อกันหลายวัน เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวนิยมมาชมทะเลหมอกและดูนกเป็นจำนวนมากในฤดูท่องเที่ยว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศได้ เพราะนักท่องเที่ยวจำนวนมากพักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ควรมึกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ด้านทรัพยากรและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยม ควรมีระบบสื่อความหมายและอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัยสอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มคุณค่าและอีกทั้งความตระหนักในประโยชน์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ด้านการบริหารและจัดการองค์กร พบว่าขาดการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้มีความรู้ มีคุณสมบัติเหมาะสมและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

ด้านการจัดการอุทยานแห่งชาติโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม พบว่าควรมีการจัดการที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยสร้างแนวทางพัฒนาชุมชนให้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ หรือปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น เนื่องจาก ชุมชนส่วนใหญ่พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ แต่การเข้าถึงชุมชนของอุทยานฯ นั้นทำเพียงผิวเผิน โดยผ่านกลุ่มผู้ใหญ่บ้าน ดังนั้นควรทำการอบรมหรือเปลี่ยนการเข้าถึงชุมชนโดยการเข้าไปสื่อสารโดยตรงกับกลุ่มชาวบ้านในบริเวณอุทยานฯ นอกจากนี้ยังสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ อาทิ การปลูกป่า การพิทักษ์ผืนป่า ความรู้เกี่ยวกับสัตว์หายาก ฯ ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้อุทยานฯ สามารถปกป้อง พืชพันธุ์ผืนป่าได้มากขึ้น นอกจากนี้โดยทั่วไปอาชีพหลักของชุมชนในพื้นที่ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวคือให้บริการการท่องเที่ยวซึ่งทางอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ขาดการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น อาทิ พัฒนาสินค้าท้องถิ่นที่ทำโดยชุมชน มาขายแก่นักท่องเที่ยวของที่ระลึกท้องถิ่นต่างๆ ฯ เพื่อสร้างการกระจายรายได้ให้มากขึ้น เพราะเมื่อชุมชนมีรายได้การเข้าไปทำลายพื้นที่ป่าก็ลดน้อยลง นอกจากนี้ปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่าง ชุมชน และอุทยานฯ

จากการวิเคราะห์ปัญหากระบวนการจัดการการท่องเที่ยว ในการมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถสรุปผลได้ว่า หน่วยงานภาครัฐขาดความเอาใจใส่ในการแก้ปัญหา และขาดงบประมาณในการจัดการ อีกทั้งยังขาดการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากอุทยานฯ ยังขาดการสื่อสารที่ดี และการถึงชุมชนน้อย

จากคำกล่าวของ วินเซนทร์ และทอมป์สัน ที่ว่าการจะพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนได้นั้น จะต้องทำให้ชุมชนอยากที่จะมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนา และตระหนักถึงความสำคัญของ

ทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยว ดังนั้นอุทยานแห่งชาติแก่กระจางควรมีการสร้างสัมพันธภาพกับชุมชนให้มากขึ้น อาจโดยการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนทุกคนเข้ามามีส่วนออกความคิดเห็น มากกว่าที่จะขอความคิดเห็นเฉพาะหน่วยงานจากภาครัฐด้วยกัน อีกทั้งควรสร้างเสริมความรู้ให้แก่ชุมชนให้ตระหนักถึงคุณค่าของป่าที่มี อีกทั้งยังขาดการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยานฯ กับชุมชน กล่าวคือ ทางอุทยานขาดการสื่อสารอันดี เนื่องจาก ทำเพียงสื่อสารผ่านทางหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ซึ่งเป็นการให้ความรู้เพียงผิวเผิน แต่ขาดความรู้ความเข้าใจ ถึงประโยชน์ และคุณค่าของผืนป่าที่มี ซึ่งชุมชนมุ่งเพียงแต่ใช้ประโยชน์แต่ขาดการทดแทน ทั้งยังขาดการพัฒนาชุมชนให้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ หรือปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรให้ดำรงอยู่ต่อไป

โดยการจัดการภาพรวมถือว่าการจัดการอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงทั้งทางด้านพื้นที่ควรมีการพัฒนาในเรื่องของเส้นทางคมนาคมให้ได้รับความสะดวกปลอดภัย เพราะอุทยานแห่งชาติแก่กระจางเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมเป็นที่รู้จักของนักเดินป่า นักดูนก ดูผีเสื้อ มีความโดดเด่นในเรื่องของแหล่งชมทะเลหมอกที่สวยงาม แต่มีข้อจำกัดในเรื่องของพาหนะที่ใช้ในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งต้องใช้รถขับเคลื่อนสี่ล้อ เนื่องจากสภาพถนนและความลาดชัน การเข้าถึงตัวแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมยังไม่ค่อยสะดวก เนื่องจากถนนลาดยางสลับกับถนนลูกรังเป็นบางช่วง และเป็นหลุมบ่อ นอกจากนี้พบว่า ควรจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียในทุกแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีการพักค้างแรม ปรับปรุงระบบน้ำใช้ให้เพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยวและมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับต่อพื้นที่ให้บริการตลอดจนมีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกระจายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อลดความแออัดของนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลที่มีวันหยุดติดต่อกันหลายวัน เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวนิยมมาชมทะเลหมอกและดูนกเป็นจำนวนมากในฤดูท่องเที่ยว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศได้ เพราะนักท่องเที่ยวจำนวนมากพักค้างแรมในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ด้านทรัพยากรและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยม ควรมีระบบสื่อความหมายและอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัยสอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มคุณค่าและอีกทั้งความตระหนักในประโยชน์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รวบรวมและประมวลผลผู้วิจัยขอเสนอโครงการ การพัฒนาการบริหารจัดการตามโครงสร้างพื้นฐานของอุทยานอุทยานแห่งชาติแก่กระจางดังนี้

1. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะอาด

1.1 ด้านการคมนาคม ควรมีโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ทั้งทางรถยนต์และทางเดินเท้า อีกทั้งควรมีการพัฒนาป้ายบอกทางให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนและถูกต้อง

1.2 ด้านความปลอดภัย ควรมีโครงการพัฒนาศูนย์อำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหลักของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

1.3 ด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาดพื้นฐาน ควรมีโครงการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

2. การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว

2.1 ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ควรมีโครงการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อย่างยั่งยืน

2.2 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น

3. การพัฒนาสถานที่พักผ่อน

ด้านภูมิทัศน์ของสิ่งก่อสร้าง มุ่งเน้นการพัฒนาสิ่งก่อสร้างที่มีความผสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

4. การพัฒนาการส่งเสริมประชาสัมพันธ์

ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ควรมีการพัฒนาสิ่งพิมพ์ ให้มีความชัดเจนและมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

5. การพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

ด้านความรู้และจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าของทรัพยากรที่มี พร้อมกับสร้างเรียนรู้ผลกระทบของการทำลายทรัพยากรป่าไม้ อีกทั้งควรสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าหน้าที่และชุมชน เพื่อช่วยในการพัฒนาอุทยานฯ

6. การพัฒนาบุคลากร

ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการอนุรักษ์ของเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น

ตาราง 25 โครงการพัฒนาการบริหารการจัดการ

แผนการพัฒนา	โครงการ	พื้นที่ดำเนินการ	วัตถุประสงค์	ผู้เกี่ยวข้อง
การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก	โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมภายในอุทยานฯ	กม 35. เส้นทางสายวงน-พะเนินทุ่ง	เพื่อพัฒนาเส้นทางเดินรถ ให้มีประสิทธิภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน องค์การบริหารส่วนตำบลในพืชน์
	โครงการปรับปรุงป้ายสื่อความหมาย	กม 35. เส้นทางสายวงน-พะเนินทุ่ง	เพื่อพัฒนาป้ายสื่อความหมายให้มีประสิทธิภาพในการมองเห็น	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน องค์การบริหารส่วนตำบลในพืชน์
	โครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ บริเวณ บ้านกว้างแค่มป์	เพื่อพัฒนาเส้นทางให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อม โดยรอบ สะดวกและไม่เป็นอันตรายต่อการเข้าถึงแหล่ง	เจ้าหน้าที่อุทยานฯ
	โครงการพัฒนาศูนย์อำนวยความสะดวกช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวหลักของอุทยานฯ	เพื่อสร้างความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว	ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	โครงการพัฒนา	แหล่งท่องเที่ยวหลักของอุทยานฯ	พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก	ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
	สถานีวิทยุสื่อสาร	อุทยานฯ และบริเวณชุมชน	ให้มีมาตรฐานเป็นสากล	

ตาราง 25 (ต่อ)

แผนการพัฒนา	โครงการ	พื้นที่ดำเนินการ	วัตถุประสงค์	ผู้เกี่ยวข้อง
การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว				
ด้านการอนุรักษ์	โครงการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อุทยานฯ	แหล่งท่องเที่ยวหลักของอุทยานฯ	พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มีประสิทธิภาพ	ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว				
ด้านการส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยว	โครงการส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานฯ	แหล่งท่องเที่ยวหลักของอุทยานฯ	พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว	ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
การพัฒนาสถานที่พักผ่อน				
ด้านภูมิทัศน์และสิ่งก่อสร้าง	โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ของสิ่งก่อสร้าง อุทยานแห่งชาติ	บริเวณที่พักแรมของอุทยานแห่งชาติ	เพื่อให้สิ่งก่อสร้างภายในอุทยาน มีความผสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เจ้าหน้าที่อุทยานฯ

ตาราง 25 (ต่อ)

แผนการพัฒนา	โครงการ	พื้นที่ดำเนินการ	วัตถุประสงค์	ผู้เกี่ยวข้อง
การพัฒนาส่งเสริมประชาสัมพันธ์	โครงการจัดสร้างสิ่งพิมพ์	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	พัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ให้มี ความหลากหลาย พร้อม สร้างองค์ความรู้แก่ผู้อ่าน	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เจ้าหน้าที่อุทยานฯ
การพัฒนาบุคลากร				
ด้านการอนุรักษ์	โครงการส่งเสริมความรู้ ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	ทุกหน่วยงานภายใน อุทยานฯ	เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถมากขึ้น	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เจ้าหน้าที่อุทยานฯ
ด้านการท่องเที่ยว	โครงการส่งเสริมความรู้ ด้านการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	ทุกหน่วยงานภายใน อุทยานฯ	เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถมากขึ้น	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เจ้าหน้าที่อุทยานฯ
	โครงการส่งเสริมความรู้ ด้านการบริการ	ทุกหน่วยงานภายใน อุทยานฯ	เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถมากขึ้น	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เจ้าหน้าที่อุทยานฯ

ตาราง 25 (ต่อ)

แผนการพัฒนา	โครงการ	พื้นที่ดำเนินการ	วัตถุประสงค์	ผู้เกี่ยวข้อง
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน				
ด้านความรู้	โครงการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของทรัพยากรสัตว์ป่า	พื้นที่ของชุมชนที่อยู่บริเวณโดยรอบ ในระยะ 3 ก.ม.	เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ชุมชน ในการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจถึงกฎระเบียบของอุทยานฯ	เจ้าหน้าที่อุทยานฯ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ชุมชนบริเวณรอบอุทยานฯ
ด้านการท่องเที่ยว	โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	แหล่งท่องเที่ยวหลักของอุทยานฯ	เพื่อนำสินค้ามาจำหน่าย เป็นของที่ระลึก และเป็นกระแสรายได้สู่ชุมชน	เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ชุมชนบริเวณรอบอุทยานฯ
	โครงการพัฒนาภาคีเครือข่ายท้องถิ่น	แหล่งท่องเที่ยวหลักของอุทยานฯ	การกระจายรายได้สู่ชุมชน	

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อไปดังนี้

1. ผลการศึกษาจะแสดงถึงระดับความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ซึ่งใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแผนการจัดการภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและเจ้าหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน และชุมชนที่อยู่อาศัยโดยรอบ

2. สามารถนำผลการศึกษาที่ได้มีเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพพื้นฐานของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการพื้นที่ให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหากจะมีการศึกษาวิจัยสืบเนื่องต่อไปดังนี้

1. ควรมีการทำการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการพื้นที่ โดยเฉพาะ
2. ควรมีการทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยพระนคร

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา. (2549). **แผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา**. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2550, จาก <http://www.most.go.th>
- ชาญชัย อินทรประวัตติ. (2546). **การพัฒนาที่ยั่งยืน**. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2550, จาก www.sut.ac.th/ist/GE/web/envi_3_47/Unit8.doc
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2539). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดรรชนี เอมพันธ์. (2539). **อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดรรชนี เอมพันธ์และสุรเชษฐ์ เศรษฐเสมาส. (2539). **แนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2551, จาก http://dnp.do.th./html/Tour/About_Eco.html
- ทวีศักดิ์ นพเกษร. (2540). **วิกฤตสังคมไทยกับบทบาทวิทยากรกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อจัดเวทีประชาคม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาฬหาคาถินแดน.
- ธิดารัตน์ ศิริ. (2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่**. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- บุญเลิศ เย็นคงคา. (2548). **การจัดการเชิงกลยุทธ์ Strategic Management**. กรุงเทพฯ: วี.เจ พรีนติ้ง.
- ปกรณ์ ปรียากกร. (2527). **แนวความคิดว่าด้วยการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประเสริฐ วิทยารัฐ. (2530). **สถิติทางภูมิศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- ยศ สันติสมบัติ. (2545). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมและศักยภาพในการจัดการทรัพยากรชุมชนของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน**, เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ส่วนกลางภาคเหนือ.
- วินัย วีระพัฒนานนท์. (2537). **การศึกษาสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วินิจ วีรยางกูร. (2532). **การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย. (2539). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2551, จาก [http://store.tkc.go.th/multimedia/webmaster/
New%20TKC/Travel_conserve/travel_conserve.html](http://store.tkc.go.th/multimedia/webmaster/New%20TKC/Travel_conserve/travel_conserve.html)

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย. (2539.) ความหมายการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์. สืบค้นเมื่อ 14 กันยายน 2550, จาก <http://www.rayongzone.com>

สมชาย เดชะพรหมพันธ์. (2545). การบริหารและการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ
อุทยานแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการวิจัยฉบับสนับสนุนโครงการการ
วิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2. (2549). แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาค
กลางตอนล่างกลุ่มที่ 2. เพชรบุรี: ม.ป.พ.

สุกฤษณ์ แสงอรุณ. (2549). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2551, จาก
http://www.dnp.go.th/npo/html/Tour/Eco_Tour.html

เสรี เวชบุษกร. (2538). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. สืบค้นเมื่อ 14 กันยายน 2550, จาก
http://www.rayongzone.com/label/eco_tour.php3

อภิชาติ ชาวสะอาด. (2540). แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ระยะที่ 2.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

Elizabeth Boo. (1991). Ecotourism: the potentials and pitfalls. Washington DC: World
Wildlife.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพระเชตุвр

แบบสอบถามชุดที่

มหาวิทยาลัยนเรศวร ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

*****

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานต่อการจัดการการท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

เรียน ท่านผู้กรอกแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตจัดทำขึ้นโดยนางสาวลีลี ก่อกิจความดี นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานต่อการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจะถูกนำไปรวบรวมและประมวลผล เพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามนี้

ขอขอบพระคุณในการสละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้

นางสาวลีลี ก่อกิจความดี

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม
เรื่อง ความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยว
(ฉบับของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. อายุ

1) 18 - 25 ปี

2) 26 - 33 ปี

3) 34-41 ปี

4) 42 - 49 ปี

5) 50 - 57 ปี

6) มากกว่า 57 ปี

3. ศาสนา

1) พุทธ

2) อิสลาม

3) คริสต์

4) อื่นๆ .....

4. ระดับการศึกษา

1) ประถมศึกษา

2) มัธยมศึกษาตอนต้น

3) มัธยมศึกษา

ตอนปลาย

4) อนุปริญญา

5)ปริญญาตรี

6) สูงกว่า

ปริญญาตรี

5. อายุการทำงาน

1) 1 ปี

2) 2-3 ปี

3) 4-5 ปี

4) 6-7 ปี

5) 7-8 ปี

6) มากกว่า 8 ปี

6. หน้าที่รับผิดชอบ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเขตอุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจาน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. ท่านคิดว่าอุปสรรคในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน คือ

- 1) ชาวบ้านให้ความร่วมมือน้อย   2) ความยากจนของชาวบ้าน
 3) รัฐบาลงบประมาณในการจัดการ   4) หน่วยงานรัฐขาดความเอาใจใส่ในการ

แก้ปัญหา

- 5) ขาดความร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับชุมชน

2. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เคยจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่ง
ท่องเที่ยว

ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนหรือไม่

- 1) เคย (ตอบข้อ 2.1)   2) ไม่เคย (ตอบข้อ 2.2)

2.1 ถ้าเคย ได้มีการจัดกิจกรรมใดบ้าง (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

2.2 ถ้าไม่เคย เพราะเหตุใด (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าอุทยานแห่งชาติฯเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องในการพิทักษ์รักษา
ทรัพยากรธรรมชาติหรือไม่

- 1) เปิดโอกาส (ตอบข้อ 3.1)   2) ไม่เปิดโอกาส (ตอบข้อ 3.2)

3.1 ถ้าเปิดโอกาสเข้าร่วม ในกิจกรรมใดบ้าง (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

3.2 ถ้าไม่มีโอกาสเป็นเพราะเหตุใด (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบต่อการท่องเที่ยวของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. ท่านคิดว่าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เปิดโอกาสให้ชุมชนแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวใน
อุทยานหรือไม่

1) เปิดโอกาส (ตอบข้อ 1.1) 2) ไม่เปิดโอกาส (ตอบข้อ 1.2)

1.1 ถ้าเปิดโอกาสการแสวงหารายได้ คือวิธีใด

1) ขายอาหาร 2) จำหน่ายของที่ระลึก

3) บริการการท่องเที่ยว 4) จำหน่ายอุปกรณ์การท่องเที่ยว

5) อื่นๆ .....

1.2 ถ้าไม่เปิดโอกาสให้แสวงหารายได้ เพราะเหตุใด

1) อุทยานแห่งชาติไม่อนุญาต 2) ยังขาดแนวทางที่ชัดเจน

2. ท่านคิดว่า อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในการบริหารจัดการการ
ท่องเที่ยว

ของอุทยานหรือไม่

1) เปิดโอกาส 2) ไม่เปิดโอกาส (ตอบข้อ 2.1)

2.1 ถ้าไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วม เพราะเหตุใด (โปรดระบุ)

.....

3. ท่านมีส่วนร่วมในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยวหรือไม่

1) มีส่วนร่วม (ตอบข้อ 3.1) 2) ไม่มีส่วนร่วม (ตอบข้อ 3.2)

3.1 ถ้ามีส่วนเข้าร่วม ท่านทำกิจกรรมอะไร

.....

3.2 ถ้าไม่มีส่วนร่วมเป็นเพราะเหตุใด (โปรดระบุ)

.....

4. ท่านมีความปรารถนาให้อุทยานแห่งชาติเปิดโอกาสแก่ท่านอย่างไรบ้าง

.....

.....

5. ท่านมีปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างท่านกับ ชุมชนหรือไม่

มี ไม่มี

ถ้ามีโปรดระบุ .....

ตอนที่ 4 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

4.1 ท่านคิดว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน อยู่ในระดับใด

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	ดี มาก	ดี	พอใช้	น้อย	น้อย มาก
	5	4	3	2	1
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว					
1. กิจกรรมการศึกษารธรรมชาติ					
2. กิจกรรมน้ำตก					
3. กิจกรรมเดินป่า					
4. กิจกรรมส่องสัตว์					
5. กิจกรรมดูนก,ดูผีเสื้อ					
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว					
6. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว					
7. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด					
8. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสงบและเป็นธรรมชาติ					
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก					
10. อัตราค่าเข้าชมสถานที่มีความเหมาะสม					
ด้านการคมนาคมของแหล่งท่องเที่ยว					
11. การเดินทางสะดวกสบาย					
12. มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน					
13. ระยะเวลาในการเดินทางเหมาะสม					
14. ถนนอยู่ในสภาพดี					
ด้านความปลอดภัย					
15. มาตรการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว					
16. สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน					
17. มีศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว					
18. มีหน่วยรักษาความปลอดภัยพอเพียงต่อความต้องการ					
19. มีหน่วยปฐมพยาบาลบริการ					

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	น้อย	น้อยมาก
	5	4	3	2	1

ด้านที่พักแรม

20. สถานที่พักแรม มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ					
21. ความสะอาดของที่พักแรม					
22. การบริการที่พักได้มาตรฐาน					
23. ที่พักแรมมีสถานที่ตั้งที่เหมาะสม					

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

24. ความพอเพียงของห้องสุขา					
25. ความสะอาดของห้องสุขา					
26. ความพอเพียงของร้านอาหาร					
27. การบริการโทรศัพท์และการติดต่อสื่อสาร					

ด้านข้อมูลข่าวสาร

28. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม					
29. มีป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเหมาะสม					
30. สื่อแผ่นพับ / ป้ายโฆษณา มีความเหมาะสม					

4.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว.....

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว.....

ด้านการคมนาคมของแหล่งท่องเที่ยว.....

ด้านความปลอดภัย.....

ด้านที่พักแรม.....

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....

ด้านข้อมูลข่าวสาร.....

ตอนที่ 5 ท่านมีความเห็นว่าสถานที่ที่เกี่ยวภายในอุทยานฯ ควรปรับปรุงในเรื่องเหล่านี้ในระดับใด
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5.1 ท่านมีความเห็นว่าสถานที่ที่เกี่ยวภายในของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน อยู่ในระดับใด

สิ่งที่ควรปรับปรุง	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ทั้งทางรถยนต์และทางเดินเท้า)					
2. ป้ายบอกทาง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ					
3. ความเหมาะสม ของสถานที่พักระหว่างทาง หรือจุดชมวิว					
4. สถานที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ					
5. ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ					
6. สถานที่พักผ่อน					
7. ห้องสุขา					

5.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้

นางสาวลีลี่ ก่อกิจความดี

แบบสอบถามชุดที่ □□□

มหาวิทยาลัยนเรศวร ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

*****

***

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานต่อการจัดการการท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

เรียน ท่านผู้กรอกแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาการจัดการ
นางสาวลีลี ก่อกิจความดี นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
จัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานต่อการจัดการการ
ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจะถูกนำไปรวบรวมและประมวลผล เพื่อประโยชน์ใน
การวิจัยเท่านั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามนี้

ขอขอบพระคุณในการสละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้

นางสาวลีลี ก่อกิจความดี

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยว

(ฉบับของชุมชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน)

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... หมู่บ้าน ..... ตำบล.....

อำเภอ ..... จังหวัด .....

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

 1) ชาย

 2) หญิง

2. อายุ

 1) 18 - 25 ปี

 2) 26 - 33 ปี

 3) 34-41 ปี

 4) 42 - 49 ปี

 5) 50 - 57 ปี

 6) มากกว่า 57 ปี

3. ศาสนา

 1) พุทธ

 2) อิสลาม

 3) คริสต์

4. สถานภาพครัวเรือน

 1) หัวหน้าครอบครัว

 2) ผู้อยู่อาศัย (คู่สมรส / บุตร / นญาติ)

5. ระดับการศึกษา

 1) ไม่ได้ศึกษา

 2) ประถมศึกษา

 3) มัธยมศึกษา

ตอนต้น

 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย

 5) อนุปริญญา

 5) ปริญญาตรี

 6) สูงกว่าปริญญาตรี

6. ภูมิลำเนา

 1) เป็นคนในพื้นที่ ที่อยู่อาศัยดั้งเดิม

 2) ย้ายมาจากที่อื่น

เหตุผลของการย้าย.....

7. ระยะเวลาที่อยู่อาศัย

 1) 1-5 ปี

 2) 6-10 ปี

 3) มากกว่า 10ปี

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเขตอุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจาน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

4. ท่านคิดว่าอุปสรรคในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน คือ

- 1) ชาวบ้านให้ความร่วมมือน้อย   2) ความยากจนของชาวบ้าน
- 3) รัฐบาลงบประมาณในการจัดการ
- 4) หน่วยงานรัฐขาดความเอาใจใส่ในการแก้ปัญหา
- 5) ขาดความร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับชุมชน

5. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เคยจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่ง
ท่องเที่ยว

ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนหรือไม่

- 1) เคย (ตอบข้อ 2.1)   2) ไม่เคย (ตอบข้อ 2.2)

2.1 ถ้าเคย ได้มีการจัดกิจกรรมใดบ้าง (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

2.2 ถ้าไม่เคย เพราะเหตุใด (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าอุทยานแห่งชาติเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการพิทักษ์รักษา

ทรัพยากรธรรมชาติหรือไม่

- 1) เปิดโอกาส (ตอบข้อ 3.1)   2) ไม่เปิดโอกาส (ตอบข้อ 3.2)

3.1 ถ้าเปิดโอกาสเข้าร่วม ในกิจกรรมใดบ้าง (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

3.2 ถ้าไม่มีโอกาสเป็นเพราะเหตุใด (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบต่อการท่องเที่ยวของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. ท่านคิดว่าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เปิดโอกาสให้ชุมชนแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวใน
อุทยานหรือไม่

1) เปิดโอกาส (ตอบข้อ 1.1) 2) ไม่เปิดโอกาส (ตอบข้อ 1.2)

1.1 ถ้าเปิดโอกาสการแสวงหารายได้ คือวิธีใด

1) ขายอาหาร 2) จำหน่ายของที่ระลึก

3) บริการการท่องเที่ยว 4) จำหน่ายอุปกรณ์การท่องเที่ยว

5) อื่นๆ.....

1.2 ถ้าไม่เปิดโอกาสให้แสวงหารายได้ เพราะเหตุใด

1) อุทยานแห่งชาติฯไม่อนุญาต 2) ยังขาดแนวทางที่ชัดเจน

2. ท่านคิดว่า อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในการบริหารการ
จัดการการท่องเที่ยว ของอุทยานฯหรือไม่

1) เปิดโอกาส 2) ไม่เปิดโอกาส (ตอบข้อ 2.1)

2.1 ถ้าไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วม เพราะเหตุใด (โปรดระบุ)

3. ท่านมีส่วนร่วมในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยวหรือไม่

1) มีส่วนร่วม (ตอบข้อ 3.1) 2) ไม่มีส่วนร่วม (ตอบข้อ 3.2)

3.1 ถ้ามีส่วนเข้าร่วม ท่านทำกิจกรรมอะไร

3.2 ถ้าไม่มีส่วนร่วมเป็นเพราะเหตุใด (โปรดระบุ)

4. ท่านมีความปรารถนาให้อุทยานแห่งชาติฯเปิดโอกาสแก่ท่านอย่างไรบ้าง

5. ท่านมีปัญหาคือความไม่เข้าใจกันระหว่างท่านกับ ชุมชนหรือไม่

มี ไม่มี

ถ้ามีโปรดระบุ .....

ตอนที่ 4 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

4.1 ท่านคิดว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน อยู่ในระดับใด

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	ดี มาก	ดี	พอ ใช้	น้อย	น้อย มาก
	5	4	3	2	1
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว					
1. กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ					
2. กิจกรรมน้ำตก					
3. กิจกรรมเดินป่า					
4. กิจกรรมส่องสัตว์					
5. กิจกรรมดูนก,ดูผีเสื้อ					
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว					
6. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว					
7. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด					
8. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสงบและเป็นธรรมชาติ					
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก					
10. อัตราค่าเข้าชมสถานที่มีความเหมาะสม					
ด้านการคมนาคมของแหล่งท่องเที่ยว					
11. การเดินทางสะดวกสบาย					
12. มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน					
13. ระยะเวลาในการเดินทางเหมาะสม					
14. ถนนอยู่ในสภาพดี					
ด้านความปลอดภัย					
15. มาตรการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว					
16. สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน					
17. มีศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว					
18. มีหน่วยรักษาความปลอดภัยพอเพียงต่อความต้องการ					
19. มีหน่วยปฐมพยาบาลบริการ					

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	น้อย	น้อยมาก
	5	4	3	2	1

ด้านที่พักแรม

20. สถานที่พักแรม มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ					
21. ความสะอาดของที่พักแรม					
22. การบริการที่พักได้มาตรฐาน					
23. ที่พักแรมมีสถานที่ตั้งที่เหมาะสม					

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

24. ความพอเพียงของห้องสุขา					
25. ความสะอาดของห้องสุขา					
26. ความพอเพียงของร้านอาหาร					
27. การบริการโทรศัพท์และการติดต่อสื่อสาร					

ด้านข้อมูลข่าวสาร

28. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม					
29. มีป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเหมาะสม					
30. สื่อแผ่นพับ / ป้ายโฆษณา มีความเหมาะสม					

4.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว.....

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว.....

ด้านการคมนาคมของแหล่งท่องเที่ยว.....

ด้านความปลอดภัย.....

ด้านที่พักแรม.....

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....

ด้านข้อมูลข่าวสาร.....

ตอนที่ 5 ท่านมีความเห็นว่าสถานที่ที่เกี่ยวภายในอุทยานฯ ควรปรับปรุงในเรื่องเหล่านี้ในระดับใด
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5.1 ท่านมีความเห็นว่าสถานที่ที่เกี่ยวภายในของเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน อยู่ในระดับใด

สิ่งที่ควรปรับปรุง	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ทั้งทางรถยนต์และทางเดินเท้า)					
2. ป้ายบอกทาง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ					
3. ความเหมาะสม ของสถานที่พักระหว่างทาง หรือจุดชมวิว					
4. สถานที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ					
5. ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในอุทยานฯ					
6. สถานที่พักผ่อน					
7. ห้องสุขา					

5.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

.....

.....

.....

.....

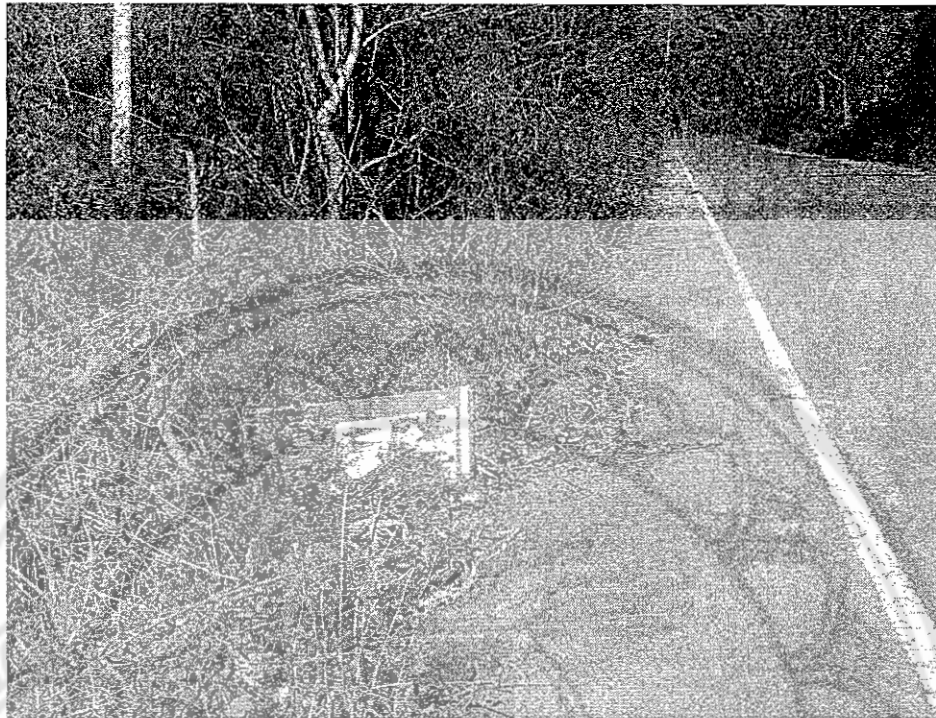
.....

.....

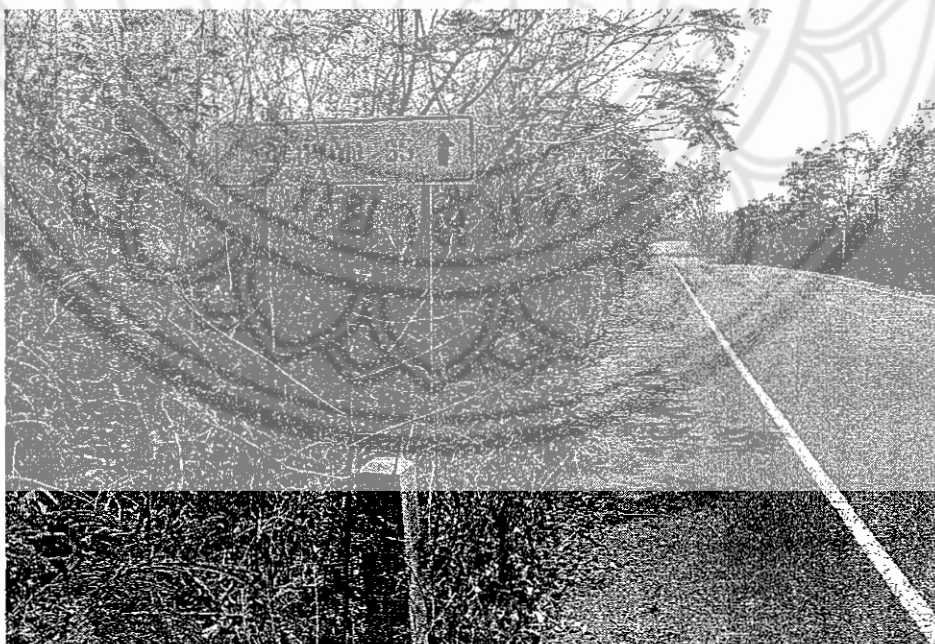
.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้

นางสาวลีลี ก่อกิจความดี

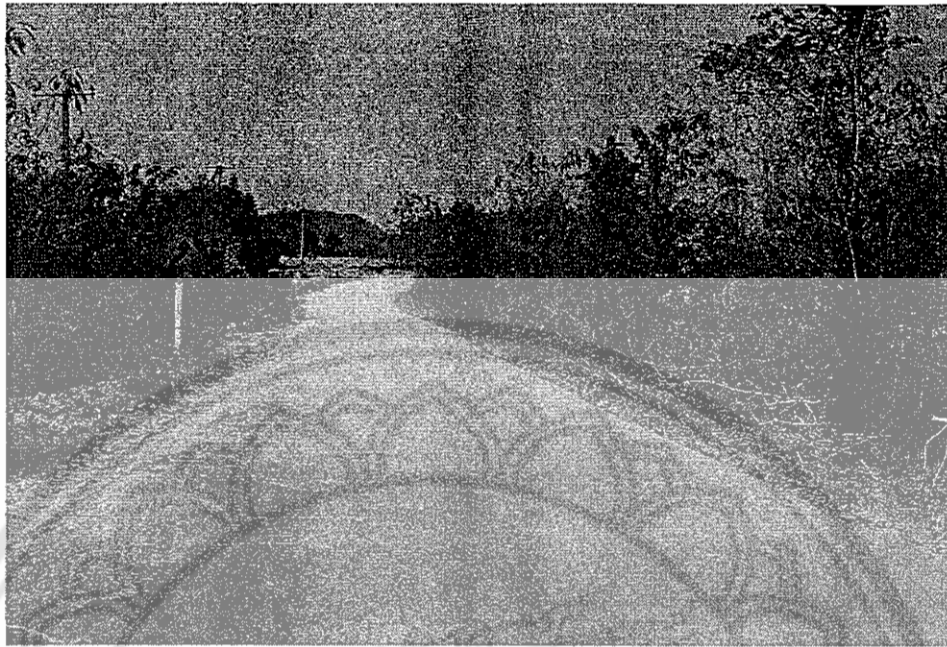

ภาพ 2 ภาพป้ายสื่อความหมายที่ชำรุด ระหว่างทางภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ภาพ 3 ภาพป้ายสื่อความหมายที่มีอุปสรรคในการมองเห็น

ภาพ 4 สภาพถนนในการเดินทางเข้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

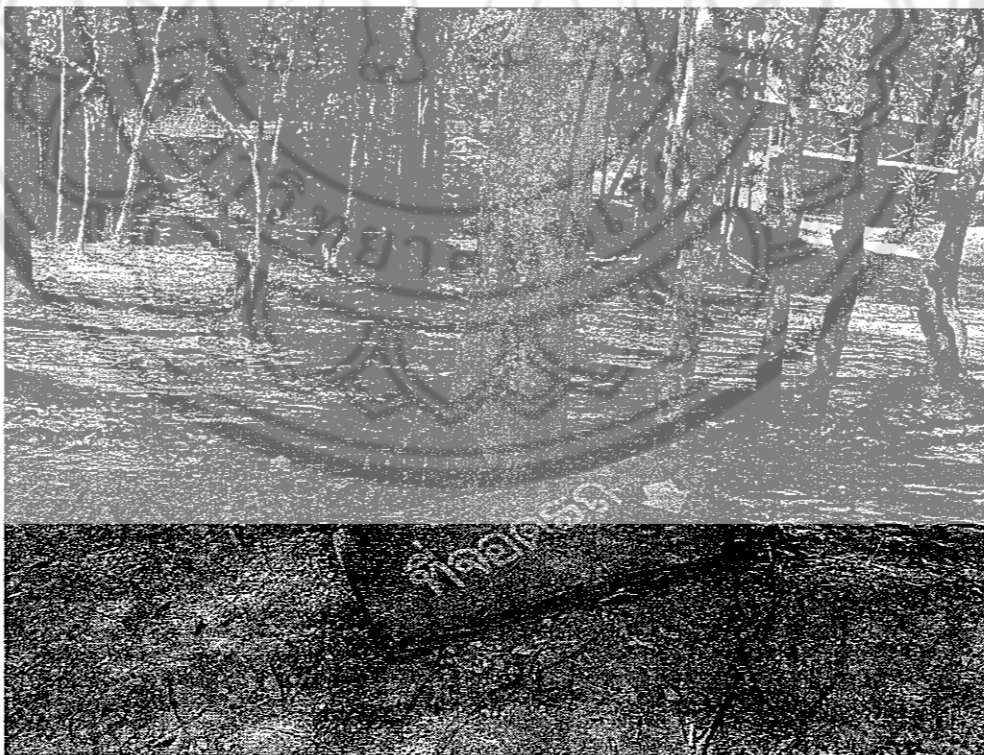

ภาพ 5 สภาพถนนในการเดินทางเข้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

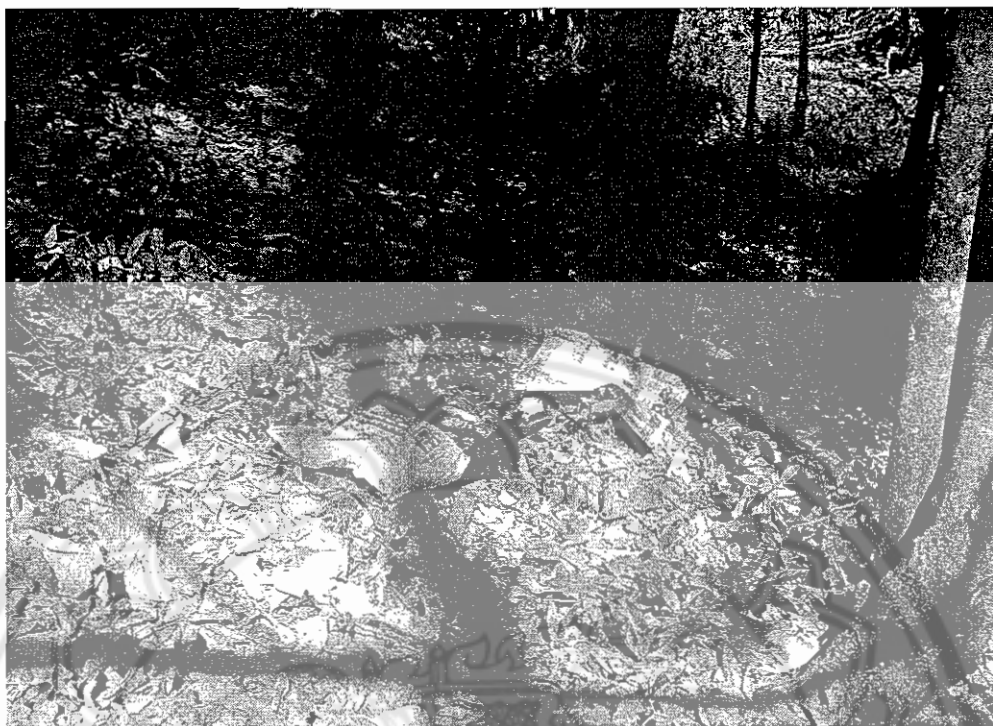

ภาพ 6 ลานจอด รถบริเวณบ้านกร่าง

ภาพ 7 ป้ายที่จอดรถบริเวณ บ้านกร่าง

ภาพ 8 ขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ภายในอุทยานฯ

ภาพ 9 ขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ภายในอุทยานฯ

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Mean	Std Dev	Cases
1. เพศ	1.6000	0.4983	30.0
2. อายุ	2.6667	1.3730	30.0
3. ศาสนา	1.1333	0.5074	30.0
4. การศึกษา	3.0333	1.2994	30.0
5. आयुงาน	3.7667	1.8134	30.0
6. หน้าที่	0.6667	2.2024	30.0
7. ข้อ2.1	2.1000	1.4227	30.0
8. ข้อ2.2	1.4333	0.5040	30.0
9. ข้อ2.3	1.0000	0.0000	30.0
10. ข้อ3.1	1.1667	0.3790	30.0
11. ข้อ3.1.1	1.1333	0.9371	30.0
12. ข้อ3.1.2	0.3333	0.7581	30.0
13. ข้อ3.2	1.0000	0.0000	30.0
14. ข้อ3.3	1.2000	0.4068	30.0
15. ข้อ3.5	1.4333	0.5040	30.0
16. กิจกรรม1	3.9333	0.6915	30.0
17. กิจกรรม2	3.5000	0.6823	30.0
18. กิจกรรม3	3.8000	0.6644	30.0
19. กิจกรรม4	3.1667	0.9499	30.0
20. กิจกรรม5	4.0333	0.6687	30.0
21. สถานที่6	3.9333	0.6915	30.0
22. สถานที่7	3.8667	0.6814	30.0
23. สถานที่8	3.8667	0.6288	30.0
24. สถานที่9	3.8333	0.6477	30.0
25. สถานที่10	3.5000	0.7311	30.0
26. คมนาคม11	3.5667	0.7739	30.0
27. คมนาคม12	3.3000	0.7944	30.0

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Mean	Std Dev	Cases
28. คมนาคม13	3.4000	0.9322	30.0
29. คมนาคม14	3.1667	0.7466	30.0
30. ปลอดดภัย5	3.7000	0.8769	30.0
31. ปลอดดภัย6	3.7667	0.8976	30.0
32. ปลอดดภัย7	3.3667	0.8899	30.0
33. ปลอดดภัย8	3.4333	0.8976	30.0
34. ปลอดดภัย9	3.3333	0.8841	30.0
35. ที่พัก20	4.1667	0.6477	30.0
36. ที่พัก21	4.0667	0.6397	30.0
37. ที่พัก22	3.5333	0.7761	30.0
38. ที่พัก23	3.8000	0.7144	30.0
39. สะดวก24	3.7000	0.9154	30.0
40. สะดวก25	3.7000	0.9154	30.0
41. สะดวก26	2.9333	0.9803	30.0
42. สะดวก27	2.8000	1.0954	30.0
43. ข่าวสาร8	3.5000	0.8200	30.0
44. ข่าวสาร9	3.3333	0.8023	30.0
45. ข่าวสาร0	3.2333	0.8584	30.0
46. ข้อ5.1	3.8667	0.9371	30.0
47. ข้อ5.2	3.3667	0.8087	30.0
48. ข้อ5.3	3.7000	0.7497	30.0
49. ข้อ5.4	3.5667	0.9353	30.0
50. ข้อ5.5	3.3333	0.8442	30.0
51. ข้อ5.6	3.7000	0.7944	30.0
52. ข้อ5.7	3.3000	1.1188	30.0

Statistics for	Mean	Variance	Std. Dev	Variables
SCALE	155.7333	350.7540	18.7284	52

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0   N of Items = 52

Alpha = .8988

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	ลีลี ก่อกิจความดี
ที่อยู่ปัจจุบัน	68/2 หมู่2 แขวงบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร
ที่ทำงานปัจจุบัน	ห้างหุ้นส่วนจำกัด เยส ทราเวล อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้จัดการฝ่ายขาย
ประสบการณ์ทำงาน	
พ.ศ. 2552	ห้างหุ้นส่วนจำกัด เยส ทราเวล อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล
พ.ศ. 2551	บริษัท วลาดิวอสต็อก เอเชีย ไลน์ แแบงคอก จำกัด
พ.ศ. 2548	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟาร์อีส แอร์ทรานส์ เซอร์วิส แอนด์ทัวร์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	ศศ.บ. (อุตสาหกรรมท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

